

НУҚУҚ

1997-йил 27-avgustdan chiqq boshlagan

www.huquq.uz

2021-Ҳ. 14-ҲАНВАР, №2 (1251)

ХАЛҚИМИЗГА САДОҚАТ БИЛАН ХИЗМАТ ҚИЛИШ — ОЛИЙ БАХТ

...ҳарбий акаларига ўхшаб ватанига содиқ фарзанд бўлиш иштиёқини униб-ўсаётган ёшларимизнинг кайфиятидан ҳам яққол сезиш мумкин.

Энг улғ айём – мустақиллик байрами сингари барчамизнинг қалбимиздан чуқур жой олган 14 январь – Ватан ҳимоячилари кунини ҳамда Куролли кучларимиз ташкил этилганининг йигирма тўққиз йиллигини мамлакатимиз бўйлаб катта шодийна ва кўтаринки руҳ билан қарши олдик.

Шухрат УЗАКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари –
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори

Эътироф этиш керак, сўнгги йилларда мудофаа ва хавфсизлик соҳаларига доир қонун ҳужжатларининг меъёрлари ҳаётга тўлиқ татбиқ этилди. Бу оддий ҳақиқатни Куролли кучларимиз нуфузи ва қудратидан ифтихор туюётган ҳарбийлар, муқаддас бурчини ўтаб қайтган ёки хизматга боришга шайланаётган минглаб йигитлар, уларни дуолари билан қўллаётган ота-оналару кексаларимизнинг, сеvimли ёри хизматдан қайтишини интиқ кутаётган мунис опа-сингилларимизнинг, ҳарбий акаларига ўхшаб ватанига содиқ фарзанд бўлиш иштиёқиди униб-ўсаётган ёшларимизнинг кайфиятидан ҳам яққол сезиш мумкин.

Орта қолган йилда ҳам,

қолаверса, байрам муносабати билан эзгу мақсад ва чуқур маъно-мазмун касб этган «Ким ватанга содиқ бўлса, мендирман ўша!» ғояси остида кенг камровли ташкилий, маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилган ватанпарварлик ойлигида ҳам ҳарбийларимиз халқимизнинг дарду ташвиши, тинчлиги ва фаровонлиги билан уйғунлиги, фуқароларимизнинг онгу шуурида эса уларга, миллий армиямиз ва ҳарбий хизматга нисбатан чинакам ишонч ҳисси чуқур илдиз отганлиги яна бир қарра намоён бўлди.

Таъкидлаш жоиз, ўз кучи, билими ва салоҳиятига таянган ҳолда ўз тақдири ва тараққиёт йўлини белгилашдек мутлақ ҳуқуқни, бу йўлдаги буюк

аждоқларимизнинг асрий орзу-умидларини рўёбга чиқариш истиклолимизни ҳимоя қилиш деганидир. Зеро, мустақиллик аталмиш олий неъматни асраш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз саналади.

Бу борада она ватанимиз мудофааси йўлида фаолият юритаётган Ўзбекистон армияси, унинг сафларида халқи ва Президенти учун садоқат билан хизмат қилаётган ҳарбийларимиз алоҳида эътирофга лойиқ.

Айниқса, армиямиз халқимиз билан бир тану бир жон эканлигига мамлакатимизда Covid-19 касаллигига қарши олиб борилган кенг миқёсли чора-тадбирлар, Сардоба ҳамда Бухорода юз берган техноген ва табиий офатлар оқибатларини бартараф этишдаги саъй-ҳаракатлар жараёнида ҳам барчамиз гувоҳ бўлдик.

Давоми 2-бетда

БОШ ПРОКУРАТУРАДА

ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ ВА АДОЛАТ – БОШ МЕЗОН

Халқимизнинг фаровон ва осойишта ҳаёт кечиришини таъминлаш, мамлакатимизни ҳар томонлама тараққий эттириш барчамизнинг олий мақсадимиздир. 8 январь куни Бош прокуратурада Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари кунига бағишланган байрам тадбири бўлиб ўтди.

Давоми 4-бетда

БОЛАЛАРИДАН ВОЗ КЕЧГАН
ОНА ҚАЁҚДАНДИР ПАЙДО
БЎЛИБ ҚОЛДИ. АММО БУ
СОҒИНЧДАН ЭМАСДИ...

6-7-БЕТЛАР

2021 йил учун 12 ойлик обуна:

«НУҚУҚ» газетасининг йиллик (52 та сон) таннари **330 000** сўм.
Газетани обуначига етказиб бериш ҳисобга олинмаган.
Тегишли ташкилотларнинг хизмат ҳаққини қўшган ҳолда йиллик обуна нархлари қуйидагича.

«Матбуот тарқатувчи» АК
457 608 сўм
(Тошкент ш.)

«Ўзбекистон почтаси» АЖ «Матбуот тарқатиш» филиали **468 984** сўм
(Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар), **454 320** сўм (Тошкент ш.)

«Кўҳна-шош» МЧЖ **392 000** сўм
(Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент ш.)

«Тошкент почтаменти» филиали **454 320** сўм
(Тошкент ш.)

«НУҚУҚ» газетаси таҳририяти билан шартномаси мавжуд ташкилотлар

Эътибор берадиган бўлсак, охириги йилларда Асосий қонунимиз меъёрлари асосида ҳарбий соҳага оид қонун ҳужжатлари қайтадан кўриб чиқилиб, армиямизнинг ҳуқуқий мақоми янада мустаҳкамланди. Инсон омили энг олий кадрият ҳисобланган давлатимизнинг бошқарув сиёсатидаги мақсад ва вазифаларига мос равишда ҳарбийлар ва уларнинг оила аъзолари учун имтиёз ва шароитлар,

8 январь – Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари кунни каторида нишонлаймиз.

Зеро, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1992 йил 28 февралдаги «Ҳарбий трибуналлар ва ҳарбий прокуратура органлари тўғрисида»ги фармони билан республика ҳудудидаги ҳарбий прокуратура органлари Ўзбекистон Республикаси прокурорига бўйсундирилиб, собиқ Туркистон ҳарбий округи ҳарбий прокуратураси негизида Ўзбекистон Республикаси Куролли

ислохотлардан куч олиб, одамларни рози қилиш, Ўзбекистон раванқига муносиб ҳисса қўшиш учун фаолиятга янгича ёндашув билан ватанга хизмат қилмоқда.

Соҳада ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини нишончи ҳимоя қилиш, қўшинларда ҳуқуқ-тартибот ва юқори ҳарбий интизомни барқарор сақлаш ҳамда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда қонун ҳужжатларининг аниқ ва бир хил ижро этилишини таъминлаш алоҳида аҳо-

ларгоҳлари ва меҳрибонлик уйларида очик мулоқот, ташвиқот ишлари, прокурорлик соати, «Прокурор ва ёшлар» учрашуви каби 1300 дан ортиқ тадбир ўтказилди. Уларда қарийб 31 миң киши, шу жумладан, 20 миңдан ортиқ муддатли ва контракт бўйича ҳарбий хизматдаги ёш ҳарбийлар, олий ҳарбий таълим муассасалари курсантлари ва сафарбарлик қақуруви резервида бир ойлик йиғинга жалб қилинганлар қамраб олинди.

Бандликка қўмаклашиш мақсадида ўтказилган меҳнат

матчилар ва уларнинг оила аъзолари, ҳарбий пенсионерлар ва ёшлар ўртасида 66 марта сайёр қабул ўтказилди. Уларда 2800 дан зиёд киши қабул қилинди ва баён этилган муаммоларни жойида ҳал қилишга алоҳида эътибор қаратилди.

Бу борадаги тадбирлар ҳарбий прокуратура органлари томонидан «Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили»да ҳам жадал давом эттирилади.

Ўз навбатида, Давлат раҳбари 2020 йил 29 декабрда Олий

ХАЛҚИМИЗГА САДОҚАТ БИЛАН ХИЗМАТ ҚИЛИШ – ОЛИЙ БАХТ

ҳуқуқий қафолатлар қўлами кенгайтирилиб, уларни ижтимоий муҳофаза қилиш масаласи устувор даражага кўтарилди.

Ўз навбатида, қонунчилигимизда ҳарбий хизматчиларга хизмат қилиш ва яшаш учун муносиб шароит яратиш, уларни ва оила аъзоларини хизмат уйи билан таъминлаш, турар жойни ижарага олганлик учун ҳар ойлик тоvon пули тўлаш, уй-жойни хусусийлаштириш, хонадон сотиб олиш учун узоқ муддатли имтиёзли кредитлар ажратиш ва белгиланган тартибда уй баҳосининг 50 фоизигача бўлган қисмини тегишли вазирлик ҳисобидан қоплаб бериш, фарзандлари учун олий таълим муассасаларига киришда алоҳида квоталар ажратиш каби қатор имтиёзлар ҳамда бунга доир ҳуқуқларни амалга ошириш тартиби такомиллаштирилди.

Куролли кучлар Олий бош қўмондонни 2020 йили шу сана муносабати билан ватан ҳимоячиларига йўлаган табригида «...ҳарбий хизматчилар, уларнинг оила аъзолари ҳамда Куролли кучлар фахрийларини ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимоя қилишга бундан буён ҳам биринчи даражали аҳамият қаратамиз» дея алоҳида таъкидлаганидан ҳам ижтимоий ҳимоя ҳарбий бошқарув сиёсатида энг устувор вазифа эканини англаш қийин эмас.

Ўтган йилнинг ўзида Мудофаа ва Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Миллий гвардия, Ички ишлар вазирлигининг Қорув кўшинлари ҳамда Халқаро аэропортларда хавфсизликни таъминлаш бўйича қўшинлари қўмондонликлари томонидан ҳарбийлар, уларнинг оила аъзолари ва пенсионерларга узоқ муддатли имтиёзли ипотека кредити асосида 1700 дан ортиқ янги хонадон ажратилгани ҳам фикримиз тасдиғидир.

Шу ўринда таъкидлашни истардимки, 14 январь – Ватан ҳимоячилари кунини биз, ҳарбий прокуратура органлари ходимлари қасб байрамимиз, яъни

кучлари Ҳарбий прокуратураси ташкил этилган эди.

Кейинчалик 1999 йил 30 март кунги «Ўзбекистон Республикасининг ҳарбий прокуратурасини ташкил қилиш тўғрисида»ги фармон билан Ўзбекистон Республикаси Куролли кучларида, ҳарбий идораларда ва вазирликлар ҳамда идораларнинг ҳарбийлаштирилган таркибий бўлиналарида қонунчиликка риоя этилиши устидан тўлиқ ва самарали прокурор назоратини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси ҳамда Ўзбекистон Республикаси прокуратураси раҳбарияти таркибида Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори лавозими жорий этилиб, ҳарбий прокуратура ходимларининг ҳарбий хизматчи ҳуқуқий мақоми ҳамда бу борадаги барча таъминот турлари, имтиёз ва қафолатлар сақлаб қолинган. Шу боис хизматимиз нуктаи назаридан ҳам Ватан ҳимоячилари кунни биз учун муҳим сана ҳисобланади.

Бугунги кунда Республика Ҳарбий прокуратураси мақамаси ва 14 та ҳудудий ҳарбий прокуратура офицерлари юртимизда амалга ошириладиган

миётга эга. Бу борада ҳарбий прокуратура органлари томонидан Куролли кучлар қўшинлари қўмондонликлари билан ҳамкорликда ўтган йили қатор чора-тадбирлар амалга оширилди.

Чунончи, пандемия шароитида қучайтирилган санитария-эпидемиология талабларига қатъий амал қилишни таъминлаш юзасидан карантин объектлари доимий равишда ўрганилиб, фуқароларимиз муҳофазасига жалб қилинган ҳарбийлар, бундан ташқари, кенг жамоатчилик ўртасида 2000 га яқин тарғибот ва тушунтириш ишлари олиб борилди. Ижтимоий ҳимоя ва моддий ёрдамга муҳтож фуқароларнинг ҳолидан хабар олиниб, кундалик эхтиёж учун зарур озиқ-овқатлар, тиббий воситалар ва бошқа зарур буюмлар бепул тарқатилди. Марказдаги ва олис ҳудудлардаги ҳарбий шаҳарча ва маҳаллаларда қўмондирилган озиқ-овқат, кишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари ҳамда бошқа товарлар кўчма ярмаркалари ташкил этилди.

Ёш авлодни ватанпарварлик, бурчга садоқат ва эл-юрт тақдирига дахлдорлик руҳида тарбиялаш мақсадида ёшлар иштирокида ҳарбий қисм ва муассасаларда очик эшиклар кунни ва турли анжуманлар, таълим

ярмаркалари ва бошқа сайё-ҳаракатлар натижасида ишлаш истағидида 500 дан зиёд ҳарбий хизматчилар оила аъзоларининг доимий иш билан таъминланишига эришилди.

Ҳуқуқий маданиятни юксалтириш, янги қонун ҳужжатлари, қонунчиликка киритилган ўзгариш ва қўшимчалар, судбй ҳуқуқ, мудофаа ва хавфсизлик соҳаларидаги ислохотлар мохиятини тушунтириш учун давлат ҳокимияти вакиллари, Куролли кучлар таркибидagi вазирлик ва идоралар қўмондонликлари ҳамда кенг жамоатчилик ҳамкорлигида ҳарбий хизматчилар, уларнинг оила аъзолари ва чегараолди ҳудудларда яшовчи аҳоли ўртасида 7000 дан ортиқ тарғибот тадбири ўтказилди.

Очик мулоқот ўтказиш орқали муаммоларни аниқлаб, ҳал қилиш мақсадида ҳарбий хиз-

Мажлисга ва Ўзбекистон халқига йўлаган муражатномасида таъкидлаган мамлакатимиз мудофаа салоҳиятини ривожлантириш бўйича ислохотларни, хусусан, Куролли кучларимиз қудратини, қўшинларнинг профессионал ва жисмоний салоҳиятини юксалтириш, ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилаларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ҳамда ёшларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларини давом эттириш йўналишларидан қилиб чиқадиган вазифалар ижрога қаратилиб, бу борада барча қўшинлар қўмон-

донликлари, ҳарбий округлар, ҳарбий қўшилма ва тузилмалар, ҳарбий қисм ва муассасалар билан ҳамкорликда амалий тадбирлар изчил олиб борилмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, мустақиллигимиз ва тинчлигимизни авайлаб асраш, инсон манфаати ва халқимиз розилиги йўлида хизмат қилиш биз учун энг олий шараф, энг улғу бахтдир.

Фурсатдан фойдаланиб Ўзбекистон армиясида хизмат қилаётган барча ҳарбий хизматчиларни, Куролли кучларимиз фахрийларини, қолаверса, барча юртдошларимизни Ватан ҳимоячилари кунни ҳамда Куролли кучларимиз ташкил этилганининг 29 йиллиги байрами билан самимий табриқлайман. Буюк халқимизга ва ватанимизга муҳаббат ва садоқат билан хизмат қилиш бахти ҳар биримизга муборак бўлсин.

Мамлакатимиз мустақиллигини, фуқароларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлаш, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан ҳисобланади. Чунки фақат тинчлик ҳукм сурган мамлакатдагина сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий ислохотларни муваффақиятли амалга ошириш мумкин.

Буюк саркардаларнинг муносиб ворислари

Қуролли кучларнинг мамлакат суверенитети ва ҳудудий яхлитлигини сақлаш, халқимизнинг тинчлигини ҳимоялаш, ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялашдаги аҳамиятини инобатга олиб ҳамда мамлакатимиз ҳудудидаги ҳарбий қисм ва бўлималарнинг давлатимиз тасарруфига ўтказилиши муносабати билан 1993 йил 29 декабрдаги қонунга биноан 14 январь Ўзбекистонда Ватан ҳимоячилари куни деб эълон қилинди. Шу тариқа Жалолиддин Мангуберди, Амир Темур, Захриддин Муҳаммад Бобур сингари буюк саркардаларимизнинг шон-шавкати ва жасоратини қалбдан ҳис этиш имкони туғилди.

Дарҳақиқат, бу қутлуг байрам барчамиз учун қадри ва аҳамиятли бўлиб қолди. Зеро, саркардаларимиз дахлсизлигини, мамлакатимизда ва бутун минтақада тинчлик-тотувликни таъминлай оладиган, ёвуз кучларнинг хуружларини баргаф этишга қодир армия мавжуд экан, ҳаётимиз ҳамisha осуда, осмонимиз мусаффо бўлади.

Ҳарбий ислохотларнинг мустаҳкам пойдевори

Мустақилликка эришганимизнинг дастлабки даврларидаёқ юртимизда ҳарбий соҳани ислоҳ қилишга киришилди. Мамлакатимиз Конституциясининг 52-моддасида «Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш – Ўзбекистон Республикаси хар бир фуқаросининг бурчидир» деб белгилаб қўйилди.

Асосий қонунимизда, шунингдек, Ўзбекистон Қуролли кучларининг ҳуқуқий мақоми ҳам аниқ белгиланган, унга кўра Қуролли кучлар Ўзбекистон суверенитети ва ҳудудий яхлитлигини, республикамиз аҳолисининг осуда ҳаёти ва хавфсизлигини таъминлаш мақсадида ташкил этилиши қайд қилинди.

Шунингдек, «Мудофаа тўғрисида»ги, «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги қонунлар Қуролли кучларимизнинг ташкилий асосларини ўзида мужассам этди.

Замон талаби ва жаҳон стандартларига мос

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 30 мартдаги «Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг ҳарбий хизматчилари учун уй-жойлар

қуриш дастури тўғрисида»ги қарорига асосан мамлакатимизнинг барча ҳудудларида ҳарбий хизматчилар учун кўп қаватли, арзон уйлар қурилиб, имтиёзли кредит асосида берилмоқда. Уй нархининг 25 фоизи бошланғич бадал сифатида давлат томонидан тўлаб берилиши, қолгани учун банк берган имтиёзли ипотека кредитининг 10 йил давомида тўламини ҳам ҳарбий оилаларга жуда катта енгиллик туғдирмоқда.

– Ўтган йили Ўзбекистон Республикаси Қуролли кучлари ташкил этилганлигининг 27 йиллик байрами нишонланиши арафасида уч хонали янги уйга кўчиб қиргандик, – дейди капитан Акбар Қиличев. – Шунгача ҳарбий шахарчада яшаб келганмиз. – Тўғрисини айтсам, аксарият вақти ишда ўтадиган ҳарбий хизматчилар учун уй қуриш анча оғир

масала. Югур-югурларга вақтимиз бўлмайди. Ана шу вазиятни тушуниб, мушкуллимизни осон қилаётган давлатимизга раҳмат. Ўз уйим бўлгани учун уй қуришим керак деган ташвишим йўқ. Ишимда унум бор, фарзандларимнинг келажагидан кўнглим тўқлиги боис бор эътиборимни ишга, малакамни оширишга қаратаёяман.

Навқирон армиямиз – метин қалқонимиз

Бу йилги байрам мамлакатимиз Қуролли кучлари ташкил топганининг йигирма тўққиз йиллигига тўғри келади. Йигирма тўққиз йил – ҳар жиҳатдан қамолга етган навқирон йигитлик ёши. Бугун диёримиз армияси ўзини шундай авжи балоғат босқичида ҳис этмоқда.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга навбатдаги мурожаатида ҳам мудофаа масаласига алоҳида эътибор қаратилди. «Дунёда кечаётган мураккаб жараёнлар, яқин-узок минтақаларда кузатилаётган зиддият ва тўқнашулар шароитида биз юртимизда тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш борасидаги ишларимизни янада жадаллаштиришимиз лозим, – деб қайд этди давлатимиз раҳбари. – Келгуси йилда мамлакатимиз мудофаа салоҳиятини ривожлантириш бўйича ислохотларимизни давом эттирамиз. Хусусан, Қуролли кучларимиз қудратини, кўшинларнинг профессионал ва жисмоний салоҳиятини юксалтириш, ҳарбий хизматчилар

ва уларнинг оилаларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ҳамда ёшларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларига алоҳида эътибор қаратамиз».

Байрам муносабати билан нафақат ҳарбий қисмларда, балки олий ва ўрта махсус таълим муассасаларида, мактабларда ва ҳатто мактабгача таълим муассасаларида ҳам қизиқарли учрашувлар ташкил этилиб, ватан туйғуси, ватан ҳимояси, йигитлик бурчи ҳақида суҳбатлар ўтказилаётгани айниқса қувонарлидир. Ватанни асраб-авайлаш унинг манфаатларини ҳимоя қилишдан, эътибордан бошланади. Шу маънода оддий ишчи ёки талаба, муҳандис ёхуд шифокор ҳам, ҳеч муболағасиз, ватан ҳимоячисидир. Негаки, ватаннинг ҳар қарич ерини, ҳар томчи сувини, ҳар бир гиёҳини, осори-атикаларини, тили ва тарихини асрамоқ даркор. Ватан ҳимоячилари куни мамлакатимизда умумхалқ байрами сифатида нишонланаётганининг боиси ҳам шунда.

Ҳа, ватан туйғуси, ватан ҳимояси тушунчаси шундай азиз ва улуг неъматки, ҳаёт йўлларида, оғир ва машаққатли синовларда бизга ҳамisha қувват бахш этиб, мардлик ва жасоратга даъват қилади. Барчамиз учун бирдай азиз бўлган она ватан ҳамisha бор бўлсин, унинг осмонда бахт қушлари эмин-эркин парвоз этсин.

Норбўта ҲОЗИЕВ,
«Нур»

ФИДОКОРЛАРГА

Юртим, жон риштанга боғлаб жонини Тиним билмас асло бу фидокорлар. Яшаса халқим деб яшайди фақат, Қуроли адолат, прокурорлар.

Ҳали боламану кўриб турибман, Эзгуликлар сари йўл тутган зотлар. Доим халқ ичиди, эл билар бирга, Йўғини бор этган, прокурорлар.

Эътиборингиздан четда қолмағай, Кексалар, ноҷорлар ҳам ногиронлар. Оллоҳдан сиз учун савоб ёғилгай, Биз учун ибратсиз, прокурорлар.

Юртбошим ишонган қанотидирсиз, Эл-норт оромини асраган зотлар. Умрингиз гул бўлсин, нур бўлсин доим, Йўлингиз оқ бўлсин, прокурорлар.

Сабрина ХОЛОВА,

Навбаҳор туманидаги 17-мактабнинг 7-синф ўқувчиси

ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ ВА АДОЛАТ – БОШ МЕЗОН

Давоми. Бошланиши 1-бетда

Видеоконференцалока шаклида бўлиб ўтган тadbирда Президент администрацияси, парламент ва ҳукумат аъзолари, вазирлик ва идораларнинг раҳбар ходимлари, журналистлар, Бош прокуратура, Ҳарбий прокуратура, Бош прокуратура ҳузуридаги департамент, Мажбурий ижро бюроси ва академия ходимлари иштирок эттишти.

Тadbирни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Нигматилла Йўлдошев кириш сўзи билан очиб, тизимда ишлаётган ходимларни байрам билан табриқлади.

– Шунингдек, қайд этиш жоизки, кейинги йилларда давлатимиз раҳбарининг прокуратура органларига бўлган алоҳида эътибори ва ғамхўрлиги тизимимиз ривожига янги босқични бошлаб берди.

Президентимиз 2016 йил 19 декабрь куни 8 январни Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари куни деб белгилаш ҳақидаги қонунни имзолади. Таъкидлаш жоиз, тараққиётимизнинг янги босқичида жамиятда адолатни қарор топтириш, қонунийликни мустаҳкамлаш, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, умуман, барча йўналишларда кенг қамровли ислохотлар амалга оширилмоқда. Прокуратура органларини халқ прокуратурасига айлантириш, тизимда очиклик ва шаффоқликни тўла таъминлаш ҳамда халқ манфаати йўлида оғишмай хизмат қилиш асосий вазифа этиб белгиланди.

Қонун посбони деган юсак макомга муяссар бўлган прокуратура ходимлари учун бундай ҳаётий ҳақиқатлар устувор бўлиши лозим, – деди Бош прокурор.

Шунингдек, прокуратура ислох қилиниб, жазоловчи орган эмас, балки том маънода инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳимоясини таъминловчи идорага айлангани, бутун фаолият тизимли муаммо ва камчиликларни бартараф этишга йўналтирилаётгани маълум қилинди.

Прокуратура органлари ходимлари халқнинг оғирини енгил қилиш, йиллар давомида тўпланиб қолган муаммоларни ҳал этиш, аҳоли фаровонлигини ошириш, иқтисодий ўсишни таъминлаш каби вазифаларнинг бажарилишини нафақат назорат қилаётгани, балки бу ишларда кўмакчи ва ташаббускор бўлаётгани, бугун халқ билан мулоқот қилиш, муаммоларини жойида ҳал этиш прокурорларнинг кундалик ишига айлангани алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Зотан, Президентимиз Олий Мажлисга қилган мурожаатида қайд этганидек, ўз кучимиз ва имкониятларимизга бўлган ишонч бизни Учинчи Ренессанс пойдеворини яратишдек эзгу мақсад йўлида бирлаштирмоқда.

Тadbир якунида Бош прокурорнинг буйруғига асосан ҳалол ва фидокорона меҳнати билан жиноятчиликка қарши курашиш ҳамда қонунийликни мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиб келаётган ва вазифаларини намунали бажараётган бир қатор ходимлар тақдирланди.

Бундан ташқари, тadbирда иштирок этган Олий Мажлис Сенати раисининг ўринбосари З.Низомходжаев, Қонунчилик палатаси спикерининг биринчи ўринбосари А.Саидов, Бош вазир ўринбосари Б.Мусаев, Ички ишлар вазири П.Бобоқонов, Миллий гвардия қўмондони Р.Джурбаев, Халқ таълими вазири Ш.Шерматов, Жиззах, Наманган ва Сирдарё вилоятлари ҳокимлари прокуратура ходимларини байрам билан кутлашди.

КЕЛАЖАККА ҒАМХЎРЛИК

Тошкент шаҳар прокуратураси органлари томонидан ижтимоий ҳимояга муҳтож, профилактик ҳисобда турувчи болаларга алоҳида кўмак бериш ҳақидаги топшириқлар юзасидан муайян ишлар қилинмоқда.

Хар бир туманда вояга етмаганлар ишлари бўйича идоралараро комиссия аъзолари ижтимоий ҳимояга муҳтож болаларнинг шароитларини ўрганиди. Натижада комиссия қарорлари билан туман секторлари раҳбарларининг шаҳар бўйича 220 нафар болани вояга етунига қадар оталиққа олиш ҳақидаги таклифи маъқулланди.

Биринчи навбатда ушбу болаларга маҳаллий бюджет ва ҳомийларнинг ёрдами ҳисобидан икки сидрадан кийим-бош ва спорт кийимлари олиб берилди.

Шу билан бирга, сектор раҳбарлари бола яшаётган оилاداги муҳитни ўрганиб, уларнинг таълим-тарбияси, дарсдан ташқари таълими ва дам олишини ташкил этиш масалаларини ҳал қилиш чораларини кўриб бормоқда. Мисол учун, декабрь ойида Олмазор тумани прокуратураси сектор раҳбарларига бириктирилган 20 нафар бола билан Абдулла Қодирий уй-музейига, Юнусобод ҳамда Яшнобод туман прокуратураси Темурийлар тарихи давлат музейига экскурсия уюштирди, Мирзо Улуғбек тумани прокуратураси Марказий богда болалар учун «Янги йил» байрам тadbирини ўтказди.

Барча туманларда сектор раҳбарлари томонидан бола-

ларга совғалар тақдим этилди.

Шунингдек, шаҳар прокуратураси органлари томонидан пойтахтдаги ота-она қарамоғисиз қолган етимларнинг ўқиб ва яшаш шароитлари атрофлича ўрганилиб, васий ва ҳомийлар билан бирма-бир суҳбат ўтказилиб, улар тўғрисидаги маълумотларнинг электрон базаси яратилган.

Етимларни қарамоғига олган оилаларнинг шароити ўрганилганда уларнинг 38 таси камбағал ва 44 таси ўртаҳол оилادا тарбияланаётгани, уларнинг 74 нафари васийлик ва ҳомийликда, 8 нафари эса патронат шаклида жойлаштирилгани аниқланди.

Тошкент шаҳар прокурорининг ўринбосари Б.Абдувалиев раислигида 2020 йил 5 декабрда туман прокурорларининг ўринбосарлари ва ёрдамчилари, шаҳар халқ таълими бош қармаси ва туман халқ таълими бўлими мудирлари, васийлик ва ҳомийлик бўйича мутахассислар, шаҳар ва туман пенсия жамғармаси бўлим бошлиқлари ҳамда вояга етмаганлар ишлари бўйича идоралараро комиссия масъул котиблари иштирокида юқоридаги масалалар муҳокама қилинган.

Йиғилишда туман ХТБларига камбағал оилаларда тарбия-

ланаётган 70 нафар болани жойлаштириш шаклини васийлик ва ҳомийликдан патронатга ўзгартириш ҳамда пенсия жамғармаси туман бўлими бошлиқларига боқувчисини йўқотганлик пенсияси тайинланмаган 46 нафар етимга пенсия тайинлаш ҳақида топшириқ берилган.

Шаҳар прокуратурасининг ташаббуси билан декабрь ойида етимларнинг 23 нафарига боқувчисини йўқотганлик пенсияси тайинланди ҳамда 45 нафари васийлик ва ҳомийликдан қонунда белгиланган тартибда патронатга ўтказилди.

Шу билан бирга, 31 декабрда шаҳар прокуратураси жамоаси шифоҳоналарда даволанаётган болалар ҳолидан хабар олиб, уларга янги йил совғаларини улашди, эртақ қаҳрамонларидан иборат актёрлар жамоаси томонидан сахна кўринишлари намойиш қилинди. Хайрли тadbир шаҳар прокуратураси биносида давом эттирилиб, шу атрофда яшовчи болаларга байрам концерти ташкил этилди ва совғалар берилди.

Шунингдек, шаҳар прокурорининг ташаббуси билан пойтахтда болаларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда самарали хизмат қилиб келаётган 12 нафар муаллим ва мураббийга шаҳар ҳокимининг 5 млн. сўмдан пул мукофоти топширилди.

Бобир АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси

АҲОЛИ МУАММОЛАРИ ТИНГЛАНДИ

Хоразм вилояти прокурори Б.Қудратходжаевнинг Тупроққалъа туманига сафари самарали бўлди. Вилоят прокурори аҳолининг яшаш шароити, ижтимоий аҳволи, қишни қандай ўтказаяётгани билан танишди.

Шу кунни вилоят прокурори, 2-сектор раҳбари туман аҳолиси билан сайёр қабул ўтказди. Унда фуқаролар ўзларини қийнаётган муаммолар ҳақида эмин-эркин мурожаат қилдилар. Айтилиб, Қаҳрамон Сапаров фермер хўжалиги ери асоссиз равишда олиб қўйилганидан норозилигини билдирган бўлса, Муяссар Ражабова тadbиркорлик учун ер ёки бўш турган бино олишига кўмаклашини сўради. Умуман шу кунни тупроққалъалик кўплаб фуқаролар вилоят прокурорига мурожаат қилди.

Тупроққалъада ўтказилган «Прокурор ва ёшлар» учрашуви ҳам самимий руҳда кечди. Вилоят прокурори ислохотлар, қонунчиликдаги ўзгаришлар ҳақида тўхталди. Президентимизнинг 5 та муҳим ташаббуси ёшларнинг хар томонлама қилиб инсон бўлиб вояга етишида катта аҳамиятга эгаллигини алоҳида таъкидлаб, ёшларни китобхонликка, компьютер технологияларидан самарали фойдаланишга, спорт билан мунтазам

шуғулланишга ундади.

Шундан сўнг ёшларнинг фикрлари тингланди. Жумладан, Ёдгара Собирова, Гуландом Азимова, Комила Ҳайитбоева, Нафиса Собирова ҳамда Улуғбек Жумабоев иш топишда ёрдам сўрашди. Мирзабек Рахимов, Илҳомбек Болтабоев, Ирода Тоҳирова ёшларни спортга жалб этиш мақсадида ўзлари яшаётган ҳудуддаги мактабларнинг спорт залларидан фойдаланган ҳолда тўғарақлар ташкил этиш истаги борлигини билдиришди.

Ёшлар ўз мурожаатларида асосан бандлик масаласини ҳал қилишда, спорт билан шуғулланиш имкониятини кенгайтиришда, имтиёзли кредит ва уй олишда ёрдам сўрадилар. Уларнинг учтаси жойида ҳал қилинди, 20 та мурожаат тегишли ташкилот ва идораларга йўналтирилди.

Кучкар РАХИМОВ,
Хоразм вилояти прокурорининг катта ёрдамчиси

Мамлакатимизда ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳолининг яшаш шароитини яхшилаш, одамларнинг эътирозига сабаб бўлаётган муаммоларни бартараф этиш устувор мақсадлардан биридир. Таъкидлаш жоизки, бугунги пандемия шароитида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш, уларга ёрдам бериш, иқтисодиётнинг барқарорлигини таъминлаш ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашда секторларнинг ўрни бекиёсдир.

ХАЛҚ ДАРДИНИ ЭШИТАЙЛИК

Бўстонлик туманининг 2-сектори ҳудудда ишсиз фуқароларни ишга жойлаштириш, камбағал оилаларга кўмаклашиш, уларнинг муаммоларини ҳал этиш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Сектор ҳудудда 15 та маҳалла мавжуд, 11095 та хонадонда 41191 киши яшайди. Аввало ҳудудда ишсизларнинг рўйхати тузилди. Кўрсатилган ёрдам натижасида 11 нафар фуқаро доимий иш билан таъминланди. Иккита оиллага иссиқхона куриб берилди. Бундан ташқари 12 та оиллага кўй, 82 та оиллага 20 тадан парранда, 10 та оиланинг ҳар бирига бит-тадан асалари кутиси тарқатилди.

Шунингдек, «Саховат ва кўмак» тadbiri давомида 2020 йилнинг июнь ойидан ҳозирга қадар эҳтиёжманд оилаларга 25 млн. 410 минг сўмлик озик-овқат берилди. Жумладан, «Марказий» МФЙда 42 та, «Бирлик» МФЙда 25 та оила етти хил озик-овқат олди. Бош прокуратура ташаббуси билан 2-сектордаги 24 та оиллага 1 млн. сўмдан пул уларнинг пластик картасига ўтказилди. 41 та оиллага 500 минг сўмдан, 64 та оиллага эса 1 млн. сўмдан моддий ёрдам пули берилди.

Секторимиздаги камбағал, ишсиз фуқароларнинг бандлигини таъминлаш орқали турмушини яхшилаш, уларни ижтимоий ҳимояга муҳтожлар сафидан чиқариш чоралари кўрилмоқда. Хусусан, тумандаги «Гидролайф» МЧЖ ва «Текс савдо» МЧЖга 8 нафардан, «Хожа Ахмад» МЧЖга 6 нафар, «Пласт текст» МЧЖга 2 нафар, жами 24 нафар фуқаро ишга жойлаштирилди.

Бундан ташқари, аҳоли томорқасидан самарали фойдаланишга тарғиб қилинмоқда. Жумладан, эҳтиёжманд оилаларнинг даромадини кўпайтириш мақсадида

секторлардаги 10 та оиллага 170 туп кўчат, 1200 кг картошка ва бошқа уруғликлар бегараз етказиб берилди.

Бугунги кунда 2-сектордаги 715 та эҳтиёжманд оиланинг 636 таси меҳнат билан банд. Улар мамлакатимизда карантин талаблари юмшатилиши муносабати билан ўз ишларига қайтган. Баъзилари эса уй шароитида ўзини ўзи банд қилиб, даромад топомоқда. Шунинг учун ушбу хонадон бошлиқларнинг розилик хатига кўра халқ депутатлари Бўстонлик тумани кенгашининг қарорига асосан улар эҳтиёжманд оилалар рўйхатидан чиқарилди. Айни вақтда секторимиз «Темир дафтар»ида 79 та оила қолди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 29 июлдаги фармойишига асосан 2-секторда Инкирозга қарши курашиш жамғармаси ҳисобидан 105 та оиллага 84 млн. 500 минг сўм пул тарқатилди. Шунингдек, 599 та оиллага яшовчи ҳар бир кишига 220 минг сўмдан, жами 551 млн. 540 минг сўм бир марталик моддий ёрдам пули берилди.

2-секторда ўтган давр мобайнида туман прокуратураси 15 марта сайёр қабул ўтказди. Уларда тушган мурожаатлар юзасидан қорхона ва ташкилотларга назорат тартибда хатлар юборилиб, ижроси назоратга олинди. Натижада Қапал маҳалласида 470 метр йўлга асфальт ётқизилди. Эскирган 23 та симёғоч ўрнига янгиси ўрнатилди. 1,5 км. масофага электр кабелли тортилди. Аҳолининг эскирган 22 та суюлтирилган газ баллони янгисига алмаштирилди. Маҳалла ҳудудида янги автобус бекати куриб берилди.

Ҳудудларни ўрганиш ва аҳоли билан мулоқот жараёнида аниқланган муаммолар ҳал қилиб борилмоқда. Жумладан, 2-сектор раҳбари ташаббуси билан Марказий маҳаллада яшовчи Сария Эгамова, Алимбой Шоипов, Бассаур Рейханат, Ҳилол Асланованинг хонадонлари таъмирланди.

Марказий маҳалладаги Мустақиллик кўчасининг 1,3 км. қисмига асфальт ётқизилди. Курувчи, Чирчик, Дўстлик кўчаларидаги канал бўйида дилни хира қилиб турган чиқиндилар тозаланди.

Шунингдек, кишга тайёргарлик кўриш мақсадида ўтказилган ўрганишлар жараёнида Бўстон маҳалласида жойлашган тўртта кўп қаватли уйнинг йўлакларига эшиклар қўйилиб, ромлари алмаштирилди, ташки қисми таъмирланди. Ушбу уйларнинг ичимлик суви қувурлари, электр симлари, томи тўлиқ янгиланди.

Бундан ташқари, Намуна маҳалласининг Бобур кўчасига чироклар ўрнатил-

ди. Туман прокурори ташаббуси билан Чинор маҳалласида ёнгиндан зарар кўрган еттита хонадон эгаларига қурилиш маҳсулотлари етказиб берилди.

Шу билан бирга, Уғам маҳалласида яшовчи фуқароларнинг мурожаатига кўра ҳудуддаги 5,5 км. ички ва асосий йўлларга асфальт, 900 метр ички йўлга шағал ётқизилди, ичимлик суви қувурлари таъмирланди. Қизилсув маҳалласида эскирган симёғочлар ўрнига бетон устунлар ва янги трансформатор ўрнатилиб, ҳудуднинг электр таъминоти яхшиланди.

Сектор раҳбари ташаббусига кўра ногиронлар куни муносабати билан 6 нафар имконияти чеklangан мактаб ўқувчиси ўқув қуроллари ва кийим-кечақлар билан таъминланди. Тошкент вилояти прокурорининг топшириғи ижроси юзасидан Мажбурий ижро бюросининг туман бўлими, туман ҳокимлиги ва ФХДЁ бўлими билан ҳамкорликда «Оила мактаби» ташкил қилинди. Ҳафтада бир марта ўқув машғулотлари ўтказилиши натижасида ажрим ёқасига келиб қолган 20 та оила яраштирилди.

Бу каби ишлар спорт соҳасида ҳам амалга оширилмоқда. Хусусан, ўсмирлар ўртасида миллий кураш бўйича «Прокурор кубоги» мусобақаси ўтказилди. Унда 10 та вазн тоифасида 100 дан ортқ полвон иштирок этиб, голибларга олтин, кумуш ва бронза медаллар ҳамда совғалар топширилди.

Уктамжон САИДОВ,
Бўстонлик тумани прокурори

ҚАРЗДОР ОТАЛАР УЧУН МЕҲНАТ ЯРМАРКАСИ

2020 йилнинг 24 ноябрь санасида Президентимиз «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонни имзолаган эди.

Унинг 2-бандида ижро ҳужжатларининг мажбурий ижросини таъминлаш жараёнида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ҳамда бошқа давлат органлари ва ташкилотлари ҳамкорлигида ёрдамга муҳтож ва оғир аҳволга тушиб қолган қарздорларнинг рўйхатини тузиб, улар билан яқка тартибда ишлаш, жумладан, уларга ёрдам кўрсатиш ва бандлигини таъминлашда кўмаклашиш белгиланган.

Бугунги кунда Мажбурий ижро бюросининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлиmlарида 11985 кишига нисбатан алимент ундириш билан боғлиқ ижро ҳужжати бор. Уларнинг 7534 нафари ишсиз фуқаролар бўлиб, 355 нафарига қидирув эълон қилинган.

Шу муносабат билан прокуратура органлари Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги билан ҳамкорликда алимент тўловчи қарздорларни мутахассислиги бўйича ишга жойлаштириш мак-

садида ҳудудларда бўш иш ўринлари ярмаркаларини ўтказишни режалаштирган.

Режа бўйича 2020 йил якунига қадар барча шаҳар ва туманларда меҳнат ярмаркаси ташкил-лаштирилиб, уларда 595 та қорхона ва ташкилот 1866 та бўш иш ўрни билан қатнашди. Мазкур ярмаркаларда иштирок этган 679 нафар ишсиз фуқароларнинг 241 нафари алимент тўловчилар эди. Уларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда 370 киши ишга жойлаштирилди, 304 нафар шахсга меҳнат муносабатларига оид маслаҳатлар берилди.

Шунингдек, ҳудудда алимент тўловчи қарздорларнинг бандлигини таъминлашга қаратилган бошқа тадбирлар натижасида 141 кишининг ҳам бандлиги таъминланди.

Алишер РАХИМОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси бўлим бошлиғи

Ўзбек халқининг азалдан болажон эканлиги бошқа миллатлар томонидан кўп эътироф этилган. Айниқса, Иккинчи жаҳон уруши даврида жанглар кетаётган жойлардан кўчирилган 4,5 мингдан зиёд етим болани асраб олган ўзбек оилалари бунга яққол мисол бўла олади. Уруш даври болалари Ўзбекистонда иссиқ бошпана, ризқ-рўз топди, энг муҳими, меҳр кўрди. Зеро, инсон умрининг кўрки ва мазмуни бўлган фарзандни ардоқлаш, соғлом ўстириш ҳамда таълим-тарбия бериш нафақат муқаддас бурч, балки улкан савоб ҳамдир.

23-сонли меҳрибонлик уйи директори Шахлохон Сиддиқхўжаева «фарзанд»лари даврасида

Мамакат ҳукумати ҳам бундай савоб ишларга доимо камарбаста бўлиб, етим ҳамда ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг ижтимоий ҳимоясига алоҳида эътибор қаратиб келмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 64-моддасида «Ота-оналар ўз фарзандларини вояга етгунларига қадар боқиш ва тарбиялашга мажбурдирлар. Давлат ва жамият етим болаларни ва ота-оналарнинг васийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқиш, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлайди, болаларга бағишланган хайрия фаолиятларини рағбатлантиради» деб қайд этилган.

Ҳукуматнинг 2020 йил 21 ноябрда қабул қилинган «Етим болалар ва ота-онасининг ёки бошқа қонуний вакилларининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг ижтимоий ҳимоясини янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қароридан эса етим ва ота-онаси ёки бошқа қонуний вакилларининг қарамоғидан маҳрум бўлган болалар таълим муассасаларида (давлат тарбия, даволаш-соғломлаштириш, тиббий-ижтимоий муассасалари, академик лицей, касб-хунар мактаблари, коллеж ва техникумлар), шунингдек, олий таълим муассасасида таълим оладиган муддатда тўлиқ давлат таъминотида бўлиши, таълим муассасаларида ўқувчиларнинг шахсий харажатлари учун ҳар ойда базавий ҳисоблаш миқдорининг икки баравари миқдоридан (446 минг сўм) пул тўлиниши белгилаб қўйилди. Қарорга кўра тўлиқ давлат таъминоти нафақа, озик-овқат, кийим, пойабзал ва бошқа буюмлар билан таъминлаш ҳамда транспортда юриш карталаридан иборат бўлади.

Бундан ташқари, давлат таъминотида бўлган болаларга таълим муассасасини битираётганда, ишга қабул қилинаётганда кийим, пойабзал ва бошқа буюмлар сотиб олиш учун БҲМнинг 100 баравари (22 млн. 300 минг сўм), йўл харажатлари учун эса БҲМнинг 5 баравари (1 млн. 115 минг сўм) миқдоридан битирув нафақаси берилади.

Шу ўринда алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим, ижтимоий етимликни янада камайитириш, етим ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни давлат томонидан қўллаш механизмларини такомиллаштириш ҳамда оила институтини мус-

тақамлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 30 сентябрдаги қарори билан «2019-2023 йилларда меҳрибонлик уйлариноинституци оналлаштириш дастури» қабул қилинди. Унга кўра меҳрибонлик уйлари босқичма-босқич кам комплектли болалар шаҳарчаларига ҳамда ижтимоий муассасаларнинг бошқа муқобил шаклларига ўтказилади.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 2 августдаги «Етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни тураржойлар билан таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 164-қарори билан тасдиқланган низомида ўзларига бириктирилган тураржойга эга бўлмаган ва тураржойга муҳтожлар сифатида ҳисобда турган етимлар, ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар, улар тоифасига кирадиган 18 ёшдан 23 ёшгача бўлган шахслар белги-ланган тартибда тураржой олиш ҳуқуқига эгалиги қайд этилган.

БУ ЕР КАМБАҒАЛ ОИЛА ФАРЗАНДЛАРИ ЯШАЙДИГАН ЖОЙ ЭМАС!

Мақолани халқимизнинг болажон дея эътироф этилишидан бошлаган эдик. Бу билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Аммо бугун-чи? Биз, уруш пайтида кўчирилган етимларни бағрига олган бобо-бувиларимизнинг авлодлари уларга муносиб бўлаёмики? Йўқса, илгари асосан етимлар тарбияланган меҳрибонлик уйларида бугунги кунда ота-онаси болаларнинг сони нима учун бир неча баравар ошиб кетди?

2020 йилнинг ноябрь ойида маълумотга кўра республикадаги 2047 нафар тарбияланувчидан атиги 316 нафари етимлардир. Бу ҳақда 2020 йил 9 ноябрда Сенатнинг Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қўмитаси мажлисида Халқ таълими вазирининг ўринбосари

Дилшод Кенжаев маълум қилган. Унинг айтишича, тизимдаги муаммолардан бири камбағал оилалар фарзандларини меҳрибонлик уйларига ташлаб кетаётганидир.

«Меҳрибонлик уйи – камбағал оила фарзандлари яшайдиган жой эмас. Озодликдан маҳрум этилганларнинг фарзандларини, майли, уч йил, тўрт йил, балки беш йил бўлар, ушлаб тураемиз. Нотирон ота-оналарнинг фарзандларини ҳам уларга ёрдам сифатида боқиб, тарбиялаймиз. Лекин камбағал оилалар фарзандларини бу ерга ташлаб кетишлари нотўғри. Ахир фарзанд дунёга келдики, ота-она уни боқиши керак-ку!»

...Биз бу болаларга меҳр берармик, катта қилармик, ишга ҳам ўргатармик. Лекин улар оила нималигини, ота-она кимлигини билишмаяпти.

Бизни қийнаётган нарса чала етимлар: отаси ёки онаси вафот этганлар. Уларнинг сони ҳозир 506 нафар. Яъни уларнинг ҳам отаси ёки онаси бор. ...770 нафари эса оталик ва оналик ҳуқуқидан маҳрум этилганларнинг фарзандларидир. Бу болалар 11-синфни битирганидан кейин етим болалар статусига тушади. Шу сабаб уларга бериладиган барча имтиёزلардан фойдаланишади. Уй олганидан кейин уларнинг ота-онаси яна қайтиб келаяпти. Охири пайтлардаги имтиёзлар кўпчилигининг кўзини парда билан тўсиб қўйганга ўхшайди. У ўйлайдики, боласини меҳрибонлик уйига олиб борса, ўша имтиёزلардан фойдаланади. Боласини ўша ерга бериш орзу-ҳавас бўлиб қозаяпти, – дейди Халқ таълими вазирининг ўринбосари.

БУ ҲАҚДА ЎЗИНГИЗГА, ҲЕЧ КИМГА БЕРМАНГ...

Ота-она борки, фарзандига болагидан лозим даражада билим бериб, тарбия қилишга

ҳаракат қилади. Балоғатга етганидан кейин ҳам ўз ҳолига ташлаб қўймайди, зарур пайтларда ҳатто биригина маслаҳат билан бўлса ҳам кўмаклашади. Бир сўз билан айтганда, фарзанд ота-онаси учун доимо бола бўлиб қолаверади. Аммо меҳрибонлик уйларида тарбияланганларнинг келажаги-чи? Уларнинг эртанги куни қандай кечади? Шу каби саволларга жавоб излаб пойтахтдаги бир неча меҳрибонлик уйида бўлишга тўғри келди.

21-сонли меҳрибонлик уйида таъмирланаётган экан, усталарнинг қўли қўлга тегмайди.

– 2014 йилда ёши катта болаларимиз 23-меҳрибонлик уйига ўтказилиб, бу ерда 3 ёшдан 12 ёшгача бўлганлари қолдирилган эди, – дея изоҳ берди директор Умида Маманова. – Шу сабабли ўтган 6 йилда бу ердан битирувчилар чиқмади. Насиб қилса, 12 ёшдагиларимиз балоғатга етиб, шу йил ёзда битириб чиқишади...

Бу ердан чиқиб, 23-меҳрибонлик уйи томон йўл олдик. 2014 йилда ташкил толган бу даргоҳда айни пайтда 180 нафар ўғил-қиз тарбияланаётган бўлиб, 2020 йилда биринчи бор 37 нафар тарбияланувчи битирибди. Меҳрибонлик уйи директори Шахлохон Сиддиқхўжаева билан шу ҳақда суҳбатлашиб ўтирар эканмик, очик эшикдан икки-уч қизча мўралай бошлади. Шахлохон опа улар томонга қаради-да, «Киравер, жоним» деди мулоим овозда. Бироқ улар мендан ийманишиди шекилли, аввалига ботинишолмади. Кейин кўзлари орқасида 10-12 ёшлардаги тўрт қиз келиб, менга салом бергач, директор томонга ўтишди.

– Нима гап? Менда гапларинг борми?

– Йўқ! – қизчалардан бири шундай дея олдинга чиқиб, орқасида яшириб турган нарсани стол устига қўйди. Янги йил

совғаси экан. Қолган қизлар ҳам бирин-кетин совғаларни столга териб қўйишди.

– Ие, бу нима қилганларинг?! – Шахлохон опа хижолат бўлганча уларни тўхтатишга ҳар қанча уринса-да, улар «Йўқ-йўқ, оласи!» Булар сизга. Атай олиб чиқдик!» дея туриб олишди.

– Мана, кўрдингизми? – опа кулимсираганча менга юзланди. – Кеча ўзим берган совға томоқларидан ўтмаган, оналарига илинишиди. Булар ўзи шунақа, овқат тайёрлашса ҳам албатта олиб чиқишади...

У қизларни бирма-бир бағрига босиб, раҳмат айтгач, улар чиқиб кетишди. Шу заҳоти яна бир болакай кириб келди. Салом бергач, опага совғасини узатди. Шахлохон опа йўқ дейишига қарамай, «Бу фақат ўзингизга, ҳеч кимга берманг!» деганча ташқарига йўналди. У чиқар-чиқмас, яна бояги қизчалар пайдо бўлишди. Бу сафар рўпарамда тўхташди ва... қутилмаганда менга ҳам совға узатишди. Очиги, нима қилишни билмай қолдим. Уларга совғани ўзларидан олиб қолишларини айтиб, миннатдорчилик билдирар эканмик, ўзи меҳрга зор бўлгани ҳолда умрида биринчи марта кўриб турган бегона бир одамга меҳрибонлик қилиб ҳада бераётган бу мунчоқўзларнинг ота-оналаридан ҳам нафратландим, ҳам уларга ачиндим. Кимлардир тирноққа зор бўлса-ю, Аллоҳ берган бундай бебаҳо неъматларни ташлаб кетган кимсаларнинг қилмишини оқлаш мумкинми?! Бундан-да ачинарлиси эса мазкур даргоҳда тарбияланаётган 180 боладан 15 нафаригина етим экан!..

ЎРОҚДА ЙЎҚ, МАШОҚДА ЙЎҚ, ХИРМОНДА ҲОЗИР

Қайд этиш лозим, етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган ўғил-қизлар мустақил ҳаётга қадам қўйишлари билан айрим муаммолар

БОЛАЖОНЛИГИМИЗ

га дуч келади. Биринчидан, ҳамма нарса муҳайё этилган турмуш тарзига ўрганган бола учун дабдурстдан мустақил ҳаёт уммонида сузиш қийин кечади. Негаки, меҳрибонлик уйидаги ҳаёт билан ташқаридиғиси бошқа-бошқа. Бирда сенга имкони борича шароит яратиб берилган бўлса, иккинчисидан энди ўз аравангни ўзинг тортишинг керак. Шу сабабли болаллиги меҳрибонлик уйида ўтган 18-19 яшар йигит ёки қизнинг мустақил ҳаётга мослашиши осон бўлмайди. Масалан, воёга етганига қадар сақланган квартирасига кўчиб ўтгач, коммунал хизматлар учун пулни тўлашда, давлат берган битирув нафақасини сарфлашда қийинчиликларга дуч келиши мумкин.

Шу каби муаммолардан яна бири – меҳрибонлик уйида тарбияланган боланинг учирма бўлаётганида қўз берадиган ҳолат. Юқорида қайд этганимиздек, болага ажратилган уй топширилиши ва ёрдам пули берилиши арафасида осмондан тушгандек отаси ёки онаси пайдо бўлади. Уларнинг мақсади фарзандини бағрига босиб, бундан кейинги ҳаётини унга бағишлаш эмас, биринчи алда ўша уйга жойлашиб,

лоғатга етиб уйли бўлгач, онаси пайдо бўлди. Унинг қизи билан 16 ёшли ўғли бизда. Одамга энг таъсир қиладигани, қизининг уйга эга бўлгани ва пул олишини кимдандир эшитибди-ю югуриб келибди. Ўғли ҳақида бир оғиз ҳам гапирмай, фақат қизини олиб кетиш пайида. Бу аёл икки йилдан кейин ўғли 18 ёшга тўлиб, унга ҳам квартира билан пул берилганда яна кириб келишдан уялмайди. Узиям роса жанжал қилди. Қизига Қозоғистондан кўёв толганмиш. «Шу пайтгача қаерда эдинг? Нима учун ҳабар олмадинг?» десақ, «Сенлар вазифангни бажар. Мен билан ишинг бўлмасин!» дея дўқ ҳам қиладди. Биз ҳам бўш келмадик...

Айтмоқчи, ўша қизимиз бугун ҳужжатларини олиб кетишга келган эди, хоҳласангиз, ўзингиз суҳбатлашингиз мумкин...

ОНАМ ҚАЧОН ТУГИЛГАНИМНИ ЭСЛАЙ ОЛМАДИ...

– 2013 йилгача укам билан 24-меҳрибонлик уйида тарбияландик. У ер ёпилгач, бу ерга келганмиз. Опам билан акам Қозоғистонда. Уларни танимайман. Кенжа укамим ҳам «малют-

бермаган эканман. Онам бўлса шу заҳоти чўккалаб, оёқларимни кучоқлаб олди. Уни ўрнидан тургизмоқчи бўлдим. Ишонасизми, ўша пайтда худди онамга эмас, бегона бир аёлга ёрдам бермоқчи бўлаётгандек туюлди. У бўлса кечирим сўрашдан тўхтамасди. Орада укам ҳақида ҳам сўради. Шу пайт бир тарбиячи чиқиб, мени ичкарига олиб кириб кетди. Директоримиз чиқарди. Мақсади нима эканлиги билан қизиқди. «Яна келса, югуриб олди-га чиқмагин» деб тайинлади.

Эртаси кунни онам яна пайдо бўлиб, мени чақиртирди. Бу сафар укамни ҳам бирга олиб чиқдим. Яна кечирим сўрашни бошлади. Ҳаммаси ёлгонлигини сезиб турибман. Саволларим ҳам кўп эди, ҳаммасини битта қилиб, нима учун биздан хабар олмаганини сўрадим, оёғи синиб, касалхонада ётганини баҳона қилди. Оёғи синган одам тўққиз йил эмас, икки ё уч ой ётиши мумкинлигини айтган эдим, ҳозиргина кечирим сўраётган одам тўсатдан ўзгарди. Босиқ бўлишни талаб қилди, менинг ҳам жаҳлим чиқди.

– Босиқманми ё йўқ, қаердан

туғилган куним-чи, эсингиздами? – 2005... Йўқ, 2006 йил...

Шу гапдан кейин «Бўпти. Ишим кўп эди» дедим-да, ичкарига йўл олдим. Эшикни ёпиш олди-дан орқамга ўгирилиб, «Эслаб қолинг. 2002 йил 7 апрелда туғилганман» деб кириб кетдим.

Ҳозир кўп нарсани эслолмайман. Аммо эсимда қолгани укам билан менга иккита телефон олиб келибди. Иккала телефон ҳам эски, ишламайди. Яна ўшанда укам билан ўйин ҳам қилдик. Онам мени олиб кетмоқчилигини айтганда «Йўқ, кетмайман» дедим, ўрнимга укам «Мен кетаман» деб туриб олди. Онам жим бўлиб қолди. Шунда укам «Ҳозир, нарсаларимни йиғиштириб чиқаман» деганча ичкарига кириб, қайтиб чиқмади. Бироздан кейин мен ҳам кириб кетдим.

Кечки пайт, билмадим, кимдандир телефон рақамини олган экан, онам кўнғироқ қилди. Аввалига танимади, билгач, яна уз сўради. Мен-ку кечирим мумкинлигини, худодан кечирилишини сўрашни айтиб, яна балога қолдим. Телефонни ўчириб қўйдим. Икки кундан кейин телефон жиринглади, онам экан. Уйга кўчишим, битирув пулини қачон олишим билан қизиқди. Гап орасида укам ҳам 18 ёшга тўлгач, унга ҳам квартира беришлари ҳақида эшитганини айтиб қолди. Шу гапларидан кейин ҳафсалам пир бўлди-га, бошқа гаплашмай, телефонни ўчирдим. Ўшандан бери ҳозирча тинчимиз...

***

Ушбу даргоҳни тарк этарканмиз, собиқ тарбияланувчилар-

ойижоним, яъни қайнонам ўзим топмаган ўша меҳрни берди. Бунинг учун тақдиримдан, билмаганларимни ўргатаётган ойижонимдан, мени ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётган турмуш ўртоғимдан жуда миннатдорман. Худого шукр, ҳозир иккита фарзандим бор.

Бундан ташқари, шу даражага етишимга сабабчи бўлган, ҳаётга тайёрлаган онам – директоримиз Шаҳри опа ва бошқа барча устозларимиздан ҳам чексиз миннатдорман.

Тарбиячиллики танлаганимнинг яна бири сабаби шуки, ўзим шу жараёни бошимдан ўтказганим учун бу ердаги ука-сингилларимга далда бўлиш, уларни имкон қадар катта ҳаётга тайёрлашни ният қилгандим. Қўлимдан келганча ёрдамлашим, меҳр беришга ҳаракат қиламан. Ахир барчасининг катта опасиман-ку! Битириб кетганлар билан доимий алоқадаман. Маслаҳат ёки ҳол-аҳвол сўраб кўнғироқ қилишдаги, учрашиб турашим. Мана яқинда бир битирувчимиз вафот этди. Ҳеч кими йўқ етим эди. Уни сўнгги йўлга ҳам ўзимиз кузатдик.

***

Хулоса ўрнида айтиш лозимки, аслида меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларига ота-она меҳридан бошқа ҳеч нарса керак эмас. Ўзи ҳаёт бўлатуриб фарзандини меҳрибонлик уйига топширганларнинг асосий мақсади, юқорида гувоҳи бўлганингиздек, давлат етимларга берадиган имтиёзларга эғалик қилиш. Бироқ улар амалдаги қонунларга кўра фақат етимларгина ушбу имтиёзлардан фойдаланиши мумкинлиги, отаси ёки онаси ёхуд ҳар иккиси тирик бўлган тарбияланувчиларга мазкур имтиёзлар татбиқ этилмаслигини билмишса фойдадан холи бўлмасди.

Бундан ташқари, Олий Мажлис Сенатининг 2020 йил декабрь ойида бўлиб ўтган ўнинчи ялпи мажлисида «2021 йил учун Ўзбекистон Республикасининг давлат бюджети тўғрисида»ги қонун кўриб чиқилди ва маъқулланди. Мажлисида Ўзбекистон бюджетини ижтимоий йўналтирилган бюджет экани қайд этилди.

Маълум бўлишича, ижтимоий ҳимоя тизимига 10 триллион сўмдан зиёд маблағ ажратилаётгани кейинги йилда аҳоли, айниқса, эҳтиёжманд оилаларни барқарор қўллаб-қувватлаш имконини беради. Шунингдек, Сенат томонидан меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш борасидаги ишлар танқидий кўриб чиқилган ҳамда аниқланган муаммоларни бартараф этиш бўйича мутасаддилар олдиға аниқ вазифалар қўйилган.

Бунинг натижасида етим болаларни воёга етгач уй билан таъминлашга эътибор кучайтирилди. Яъни, 2021 йилда уларни уй билан таъминлаш учун бюджетдан 30 миллиард сўм пул ажратилиши белгиланди. Бундан кўринадики, шу пайтгача меҳрибонлик уйларида улайган йигит-қизлар воёга етгач, уларга асосан турли ётоқхоналардан жой ажратиб келинган бўлса, эндиликда улар уй билан таъминланиб, бу борда муаммо бўлмайди.

Гофуржон АЛИМОВ,
«Нидо»

Рустам ШАРИПОВ
олган суратлар

ҚАЕРДА ҚОЛДИМ?..

пулига эга чиқадир. Бир нима десангиз, «Бола ўзимники, шундай бўлгач, уйи билан пули ҳам менга тегишли» деб айюҳаннос солади.

– Афсуски, бундай ачинарли ҳолатлар ҳам юз бериб туради, – дейди пойтахтдаги 22-меҳрибонлик уйи директорининг ижтимоий масалалар бўйича ўринбосари Дилфуза Жўраева. – Масалан, 2020 йил октябрда битирувчи бир қизимизнинг онаси пайдо бўлиб, «боломни олиб кетаман»га тушди. Аслида тартиб-қоидага кўра битирувчиларимизга жавоб беришдан икки-уч ой олдин улар бизга келгунига қадар яшаган манзил бўйича туман ҳокимлиги, маҳалла ҳамда васийлик ва ҳомийлик органига хат юборамиз. Вақти келгач, меҳрибонлик уйи ходими битирувчини манзилга олиб боради ва уларга топшириб келади.

Ўтган йили пандемия туфайли баъзи болаларимиз қатори шу қизимизга ҳам жавоб бермай, бироз ушлаб туришга тўғри келди. Сабаби уни қабул қиладётганимизда отасидан қолган квартира унинг номига ҳокимият томонидан расмийлаштирилган бўлиб, ҳали балоғатга етмагани боис бир фуқаро вақтинча яшаб туриши учун берилган экан. Буни қарангки, орган ходими бўлган ўша фуқаро квартиранинг ҳақиқий эгаси қилишини билгач, топшириб кетишдан олдин «Таъмирлаганимда ўзим олиб келганман» деб, уйдига ҳам жиҳозларни, ҳатто деразасигача кўчириб кетибди. Директоримиз Шаҳри опа барака топсин. Ҳомийларни жалб қилиб, уйни таъмирлатди, кўрпа-ёстиқларини ҳам олиб берди. Бундан ташқари, бекор ўтирмасин дея икки ой муддатга ошпазимизга ёрдамчи қилиб ишга қабул қилди. Қизимиз шу икки ой давомида ҳам иш ўрганди, ҳам маош билан таъминланди. Мана энди, ба-

Анна Набижонова тарбияланувчилари билан

ка»да эди, ҳозир қаердалигини билмайман, – дея гап бошлади қаҳрамонимиз. – Бу хабарни эшитганимда ювиниш хонасида эдим. Бир дугонам онам келганини айтиб қолди. Доим шунақа ҳазил қилиб юргани учун аввалига ишонмадим. Қайта-қайта айтиверганидан кейин таваккал дея мумкин бўлмаса ҳам қорувулхонага чиқдим. Сочлари калта бегона бир аёл турган экан. Танимадим. «Дугонам яна алдабди-да, ҳали кўради мендан» дедиму аёлдан ким кераклигини сўрадим. Исмин, фамилиямини эшитиб, шу киши онамлигини билдим. Шундай бўлса-да, «У сизга ким бўлади?» дея яна савол бердим.

– Қизим!

Очиги, бу жавобни эшитиб, ўзимни унинг бағрига отмадим, хурсанд ҳам бўлмадим, ҳатто кўзларимга ёш ҳам келмади. Қачонлардир онамни учратсам, қай аҳволга тушаман, қанақа кўришаман деб ўйлаб ҳам кўрмагандим. Шунинг учун бўлса керак, хотиржам оҳангда «Ўша менман!» дедим. Ҳозир эслаسام, нима учундир салом ҳам

биласиз? Мени боққанингиз йўқ-ку?!

– Аммо сени мен туққанман! Шунни биласанми?!

– Туққан бўлишингиз мумкин. Аммо мени боққан, тарбия берганларни она дейман. Бу ерда ойим, отам, ака-укаларим бор...

– Ҳа, кўриб турибман. Сенга тарбия беришмабди...

– Ие, тарбияни сиз беришингиз керак эмасмиди? Шунча йил қаерда эдингиз? Укам иккимизнинг сизга оғирлигимиз тушмасди. Овқатини ҳам кам ердик-ку! Ишлаб сизни боқардик. Майли, байрам яқин, бизга бирор нарса олиб келдингизми? – гапни чалғитиш учун савол бердим.

– Ҳа-я, ҳозир, – у сумкасида сосиска билан қора нон олди. Болалигимда яхши кўрадим. Ҳеч бўлмаса шуну унутмабди. Орада укам онам билан гаплашмай, чиқиб кетди.

– Буларни емайман. Ҳозир неча ёшда эканлигимни биласизми? – Ун етти... – Бу ёшдан аллақачон ўтганман. Қайси йил туғилганман?

Эндиликда судда жиноят ишини муҳокама қилиш фақат айбланувчиларга нисбатан ва эълон қилинган айблов бўйича олиб борилади.

ФУҚАРОЛИК БЕРИШНИНГ ЯНГИ ТАРТИБИ

«Паспорт Ўзбекистон Республикаси мулкидир. Ушбу паспортнинг эгаси Ўзбекистон Республикаси ҳимоясидадир».

Паспортимизнинг охириги саҳифасига битилган ушбу ёзувга кўзимиз тушганда ғурурга тўлаимиз, дунёнинг қай бурчагида бўлмайдик, давлатимиз ҳимоясида эканимиздан ифтихор туямиз. Аммо юртимизда яшаётган, фуқаролиги бўлмаган шахслар учун шу ёқимли туйғулар бегона...

Очиқ айтиш зарур: яқин тарихимизда Ўзбекистонда фуқаролик ёпик мавзулардан бири эди. Узок йиллар (2007 – 2016 йиллар) давомида мамлакат фуқаролигини олиншинг имкони деярли йўқлиги минглаб инсонларнинг энг катта муаммосига айланди, улар шу ватанда яшаб, унинг тараққиётига хисса қўшиб келаётган бўлса-да, юридик жиҳатдан баъзи ҳуқуқлардан маҳрум бўлишларига сабаб бўлди. Бироқ кейинги йилларда вазият ўзгарди.

Таъкидлаш жоизки, Президентимиз томонидан ҳар йили парламент ва халқимизга йўланаётган мурожаатнома барча соҳалар тараққиёти йўлида аввал бошланган ислохотларнинг давомийлигини таъминлайдиган дастуриламалга айланмоқда. Жумладан, навбатдаги мурожаатда аҳолининг кучли ижтимоий ҳимояси ва одамларни қўлдан бери ўйлантриб келаётган масалалар ечимига алоҳида урғу берилиши ҳам халқимизни мамнун этаяпти. Оддий нисол, мурожаатда илгари сурилган ташаббус – 1995 йилгача юртимизга кўчиб келганларга Ўзбекистон фуқаролигини тўғридан-тўғри бериш орқали 50 мингдан ортиқ шахсга фуқаролик олиш имконияти яратилди. Айтишгагина осон. Аслида шу инсонлар учун бу имконият жуда катта бахт ва шодлик келтиргани айтиш хақиқат. Зеро, инсон дунёга бир бор келади, у бахтли яшашга, ҳуқуқларидан фойдаланишга ҳақлидир.

Бир жиҳатга эътибор қаратиш керак

Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон Президенти бўлган илк кунларданок узок йиллар эътибордан четда қолган, фуқаролиги бўлмаган юртдошларимизнинг муаммосини ҳал этиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш масаласини кун тартибига қўйди. Бу инсонпарварлик салмоғини куйидаги рақамлардан ҳам кўришимиз мумкин: 1991 – 2007 йилларда бор-йўғи 482 киши Ўзбекистон фуқаролигини олган бўлса, 2007 йилдан 2016 йилнинг декабригача ҳеч кимга Ўзбекистон фуқаролиги берилмаган. 2016 – 2019 йилларда эса 9600 дан зиёд ҳаюртимиз Ўзбекистон фуқароси деган бахтга эришди. 2020 йилда Ўзбекистон фуқаролигини олмаган инсонлар муаммосини ҳал этиш борасида туб бурилиш бўлди. Яъни Президентимизнинг ташаббуси билан 1995 йилгача юртимизга кўчиб келганларга Ўзбекистон фуқаролигини

тўғридан-тўғри бериш тартиби белгиланди. Бу эзгу ташаббус ва халқпарвар сийosat барчага бирдек манзур бўлди. 50 мингдан зиёд юртдошимизнинг қалбига шодлик бахш этди.

«Эътироф этилмайдиган заиф қатлам»

БМТнинг расмий сайтыда эълон қилинган баёнотда Бош котиб Антониу Гутерриш ҳам ушбу воқеликни олқишлаб, «илгари фуқаролиги бўлмаган шахсларга фуқаролиқни бериш орқали Ўзбекистон ҳар доим ҳам эътироф этилмайдиган ва заиф қатлам сифатида қараладиган аҳолининг шароитини яхшилаш йўлида катта қадам ташлади» деб таъкидлади. БМТнинг Қочқинлар бўйича агентлиги эса сўнгги йилларда Ўзбекистон фуқаро мақомини олмаган инсонлар муаммосини ҳал этиш борасида катта ютуқларга эришяётганини эътироф этди.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон демократик кадрятлар ва халқаро ҳуқуқнинг умумэътироф этилган тамойилларига содиқлик билан барқарор ривожланиш йўлидан борар экан, инсонпарвар ислохотларни ҳам узвий ва жадал давом эттираёттир. 2020 йилнинг 29 декабрь куни давлатимиз раҳбари парламентга қилган мурожаатида минглаб инсонларнинг қалбига хурсандчилик олиб қирган яна бир муҳим ташаббусни эълон қилди: «...2005 йилгача мамлакатимизга келиб доимий яшаётган, фуқаролиги бўлмаган шахсларга ҳам тўғридан-тўғри Ўзбекистон фуқаролигини берсак, нима дейсизлар? Бу ўзгариш билан яна 20 минг киши Ўзбекистон фуқароси бўлиш имкониятига эга бўлади. Бундан буён юртимизда 15 йил давомида муқим яшаган фуқаролиги бўлмаган шахсларга тўғридан-тўғри Ўзбекистон фуқаролигини беришнинг доимий тартиби жорий қилинади».

Халқимиз Президентимизнинг ушбу ташаббуси шунчаки ваъда эмас, асл воқеликка айланадиган ҳақиқат эканини яхши билади. Зотан, ўтган йили 1995 йилгача юртимизга кўчиб келган 50 мингдан зиёд шахснинг тақдирини очилган янги саҳифалар бутун ҳеч кимга сир эмас.

Фуқаролик кишига нима беради?

– Мамлакатимиз ҳудудига яшайдиган фуқаролиги бўлмаган шахслар «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги

тўғрисида»ги қонунда яратилган ҳуқуқ ва имкониятлардан фойдалана олишмаган, ҳатто улар сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига ҳам эга бўлишмаган, – дейди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Тўлқин Қурбанов. – Бу ҳолат меҳнат қилиш, пенсияга чиқиш масалаларида, умуман мамлакатимиз фуқаролари учун қонунчилигимизда белгиланган ҳуқуқлардан фойдаланишда тўқинлик қилган. Қарийб 96 минг нафар фуқаролиги бўлмаган шахсдан 70 мингдан зиёдига Ўзбекистон фуқаролиги берилиши – жуда катта кўрсаткич. Қолаверса, фуқаролик ҳуқуқи аввало инсонга шу юртга дахлдорлик ҳиссини беради. Фуқаролик мажбуриятини, Ўзбекистон фуқаросиман деган ифтихорни ҳаля этади.

Маълумотларга кўра, биргина Сурхондарё вилоятида яшаётганига 15 йилдан ошган, яъни 2005 йилдан буён истиқомат қилиб келаётган фуқаролиги бўлмаган шахслар сони 1513 нафар. Эндиликда уларга ҳам Ўзбекистон фуқаролигини тасдиқловчи ҳужжат, яъни Ўзбекистон паспорти бериладиган бўлди.

«Фуқароликни олгач, аввало ота-онамни кўришга бораман!»

Термиз шаҳридаги Маърифат маҳалласида истиқомат қилаётган Одина Яхшиева ҳамда унинг оиласи учун янги йил кўшалок қувонч олиб келди. Айни пайтда 13-мактабда рус тили ва адабиёти фанидан дарс бериувчи бар аёл оила қурғач, Тожикистоннинг Душанбе шаҳридан Термиз шаҳрига кўчиб келган.

– Фуқаролиги бўлмаган шахс деган паспорт билан яшаб келаятмииз, бу мен учун ёқимсиз ҳолат, – дейди О.Яхшиева. – Ота-онам Тожикистонда яшашади.

Уларни етти йилдан бери кўрганим йўқ. Пенсияга чиқишимиз билан боғлиқ муаммоларни ўйлаб ташвишга тушардим. Паспортимни сўраганида ноқулай бўлардим. Фуқаролиги йўқлар учун бериладиган яшаш учун гувоҳнома – қизил ҳужжатни кўрсатишдан уялар эдим.

Президентимизнинг бу йилги мурожаатини оиламиз билан қизгин қаршиладик. Янги тартиб – бундан буён 15 йил давомида мамлакатимизда муқим яшаганларга Ўзбекистон фуқаролиги берилиши ҳақида эшитганимизда ҳақиқий байрам бошланиб кетди биз учун. Насиб этса, тез орада бутун оиламиз билан Ўзбекистон фуқаролигига қабул қилинаимиз. Бу биз учун жуда катта имконият, жуда катта хурсандчилик. Ўзбекистон паспортига эга бўлгач, аввало ота-онамни кўргани бормоқчиман. Президентимизнинг шарофати билан шундай бахтга эришяпман. Энди ғурур билан мен ҳам Ўзбекистон фуқаросиман дея оламан.

Дарҳақиқат, Одина Яхшиева каби қувончдан боши осмонга етган юртдошларимиз учун айни дамлар бир умрга ёрқин хотиралар билан ёдда қолиши аниқ.

Инсон кадрланган жойидагина азиз

Халқаро майдонларда давлатимиз мадҳияси янграса, дунё давлатлари байроғи орасида Ўзбекистон байроғининг хилпирашини кўриб қолсангиз юрагингиз тўлқинланади. Аслида юртга мансублик туйғуси, Ўзбекистон фуқароси бўлишдан ғурурланиш хисси шу бўлса керак.

Президентимиз раҳнамолигида инсон манфаатлари йўлида амалга оширилаётган ислохотлар юртимизда яшаётган ҳар бир шахснинг ҳуқуқ ва

эркинликлари, қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, турмуш фаровонлигини юксалтиришга хизмат қилаёттир. Мамлакатимизда истиқомат қилиб, давлатимиз тараққиётига муносиб хисса қўшаётган, лекин фуқаролиги бўлмаган шахсларга Ўзбекистон фуқаролигининг берилиши уларнинг конституция ва қонунларда мустаҳкамланган ҳуқуқларидан тўла фойдаланишига имконият яратмоқда. Худди биз каби томли туйғуларни ҳис қилиш бахтини тухфа этаяптир.

Юлдуз ҲОЖИЕВА,
«Нидо»

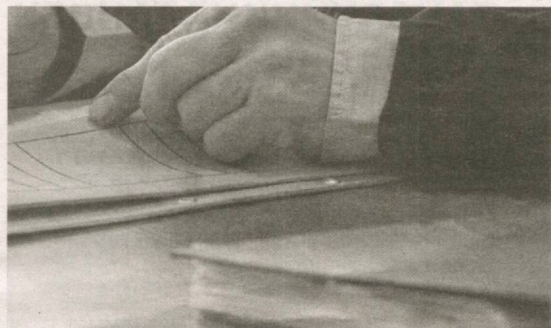
FAOLIYATIDAN

КИМДИР ТУШУНМОҚДА, КИМДИР ЭСА ЙЎҚ...

Алимент ундириш ота-онага маъқул бўлиш- бўлмаслигидан қатъи назар болаларнинг таълим-тарбия олиши, соғлом улғайиши учун зарур чоралардан бири ҳисобланади. Бу тўловни ундиришда боланинг ота-онаси ўзаро никоҳда экани ёки ажрашганининг аҳамияти йўқ.

Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 96-моддасида ота-она вояга етмаган болаларига таъминот бериши шартлиги, вояга етмаган болаларига таъминот бериш мажбуриятини ихтиёрий равишда бажармаган ота ёки онадан суднинг ҳал қилув қарори ёки буйруғига асосан алимент ундирилиши белгиланган.

Мажбурий ижро бюроси органлари томонидан алимент тўлашдан бўйин товлаб келаётган қарздорларга нисбатан чора кўрилмоқда.

МИБ Учкўприк тумани бўлимида фуқаролик ишлари бўйича Риштон туманлараро судининг 2019 йил 13 сентябрдаги буйруғи мавжуд. Унда Ш.Эшматовдан М.Эшматовга фарзандининг

моддий таъминоти учун ҳар ойлик даромадининг 1/4 қисми миқдорда алимент ундириш белгиланган.

Бирок суд буйруғида қарздорнинг манзили сифатида кўрсатилган Сарикқўрғон қишлоғидан Ш.Эшматовни топиш имкони бўлмаган, аслида суд жараёнида қатнашган ота атайин рўйхатдан ўтган, лекин яшамаётган манзилини кўрсатган.

Буни қарантки, фуқаролик ишлари бўйича Риштон туманлараро суди 2019 йил 23 декабр-

қарздор телефон орқали бир неча бор огоҳлантирилган, лекин суҳбатларда у рўйхатдан ўтмай яшаб келаётган манзили ҳақида маълумот бермаган. Ҳатто фарзандларининг моддий таъминотини ўйлаб ҳам кўрмаган.

Шу аснода 2020 йилнинг май ойида Ш.Эшматов бюронинг туман бўлими кидирув шўъбаси инспекторлари томонидан ушланиб, унга нисбатан ҳужжатлар расмийлаштирилган ва туман маъмурий судга тақдим этилган. Лекин суд процесси бошланмасдан қарздор суд биносидан қочиб кетган.

Қарздорга нисбатан эълон қилинган кидирув бўйича ички ишлар бўлими ва маҳалла фаоллари билан ҳамкорликда кенг қўламли тадбирлар ўтказилиб, 2 декабрь куни қарздор яшаётган манзил аниқланган. Шу куннинг ўзиде маъмурий суд унинг ишини кўриб чиқиб, 1 декабрда йиғилиб қолган 17 млн. 472 минг сўм алиментни тўлашни тақлиф қилган, рад қилгач, 15 сутка маъмурий қамоқ жазоси тайинлаган.

Хурийд ТАШПУЛАТОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги
МИБ бўлим бош инспектори

да Ш.Эшматовнинг иккинчи фарзанди учун ҳам буйруқни чиқариб, МИБнинг Учкўприк тумани бўлимига юборган.

Ҳар иккала суд буйруғи бир иш юритувига бирлаштирилиб,

136 МЛН. СЎМЛИК АЛИМЕНТ ТЎЛАНДИ

Мажбурий ижро бюроси Булунгур тумани бўлимида фуқаролик ишлари бўйича Жомбой туманлараро судининг буйруғига асосан Турғунбой Синдаровдан Фарида Норматовга икки фарзандининг моддий таъминоти учун ҳар ойлик даромадининг учдан бир қисми миқдорда алимент ундириш тўғрисида иш юритилган.

Бўлим ходимлари томонидан Т.Синдаров билан профилактик суҳбатлар ўтказилиб, қонунчиликда белгиланган жавобгарлик юзасидан тушунтириш берилди.

Шундан сўнг Т.Синдаров алиментдан бўлган барча қарзини тўлаш билан бирга фарзандлари вояга еттунига қадар ҳисобланган алиментни бирийўла тўлаш истагини билдирди. Қарздор тўлаган жами 136 млн. 584 минг сўм алимент пули Ф.Норматовга топширилди.

Шунингдек, тадбир давомида қарздор Собир Қўлдошевдан Гулирабо Қўлдошевга 82 млн. 915 минг сўм алимент ундириб берилди.

Шавкат ТОЖИБОВ,
МИБ Булунгур тумани бўлими бошлиғи

ТАДБИРКОРНИНГ ҲАҚҚИ

Мажбурий ижро бюросининг Мўйноқ тумани бўлимига Кўнғирот туманлараро иқтисодий судининг 2020 йил 16 ноябрдаги ижро ҳужжатига асосан «Transyol qurilish magistr» МЧЖдан «Тежамкор имкон» МЧЖга 317 млн. 410 минг 500 сўм асосий қарз, 1,4 млн. сўм пеня, почта харажати ва давлат божи ундириш тўғрисидаги ижро ҳужжати 18 ноябрь санасида келиб тушган ва ижро иши қўзғатилган.

Мажбурий ижро ҳаракатлари давомида тарафлар ижро ишини юритиш тўғрисидаги қарор билан таништирилган ва уларга қарор нухсаси юборилган.

Кейинчалик қарздор ижро ҳужжати талабларини ихтиёрий бажариш учун берилган 15 кунлик муддатда қарзини тўламагани сабабли унинг банкдаги барча ҳисобрақамларига банд солиниб, балансдаги мулкларини аниқлаш мақсадида тегишли мутасадди ташкилотларга сўров юборилди.

Сўровлар бўйича олинган жавоб хатларида қарздорнинг «КамАЗ», «Нексия» ва «Матиз» маркали автомобиллари борлиги аниқланди ва хатланди. Шундан сўнг ушбу транспортларни онлайн аукционда сотиш учун ҳужжатлар тайёрланаётганда қарздор жами 322 млн. 45 минг 100 сўм қарзини тўлиқ тўлади.

Алибек КУАНИШЕВ,
МИБ Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси
шўъба катта инспектори

«АНДИЖОН ҲЭТК» ДАН 620 МЛН. СЎМ УНДИРИЛДИ

Андижон туманлараро иқтисодий судининг 6 та ижро ҳужжатига асосан «Андижон ҳудудий электр тармоқлари корхонаси» акциядорлик жамиятидан ундирувчи ташкилотларга жами 608 млн. 738 минг сўм ундириш белгиланган.

Мажбурий ижро бюроси Андижон шаҳар бўлими ходимлари томонидан ушбу ҳужжатлар бўйича ижро ҳаракатлари олиб борилди. Натижада «Андижон ГЭС» УКга 18 млн. 800 минг сўм, Республика бюджетига 8 млн. 242 минг 37 сўм, «Энергомера-2018» МЧЖга 77 млн. 672 минг сўм, «Аср строй» МЧЖга 116 млн. 787 минг 505 сўм, «Стандарт темир-бетон маҳсулотлари» МЧЖга 387 млн. 236 минг 529 сўм, шунингдек, ижро йиғими учун 12 млн. 174 минг сўм, жами 620 млн. 912 минг сўм ундирилиши таъминланди.

Ойистахон АБДУРАХМАНОВА,
МИБ Андижон вилояти бошқармаси шўъба катта инспектори

ЎҚИТУВЧИ ИШГА ТИКЛАНДИ

Конституциямизнинг 37-моддасида ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шартларида ишлаш ва қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эга экани мустақкамлаб қўйилган.

Фуқароларимизнинг ушбу конституциявий ҳуқуқлари Меҳнат кодексиде ҳам ўз ифодасини топган бўлиб, унга кўра ҳеч ким асосиз равишда ишдан бўшатилиши мумкин эмас. Аммо шунга қарамай ҳаётда меҳнат низолари учраб туради.

Шу ўринда қайд этиш жоизки, мажбурий прогул – муайян ходим иш бевувчининг айби билан ишлаш имкониятидан маҳрум бўлган вақт бўлиб, ходим ишдан ноқонуний бўшатилганда юзага келади.

Мажбурий ижро бюроси Қоровулбозор тумани бўлимига фуқаролик ишлари бўйича Когон туманлараро судининг 2020 йил 19 октябрдаги Қоровулбозор sanoat ва транспорт касб-хунар коллежига Д.Ҳамроевани ишга тиклаш, мажбурий прогул учун 8,3 млн. сўм иш ҳақи ундириш тўғрисидаги ижро варақаси келиб тушган.

Мажбурий ижро ҳаракатлари давомида Д.Ҳамроева ўқитувчи вазиғасига тикланди ва унга маж-

бурий прогул кунлари учун 8,3 млн. сўм иш ҳақи ундириб берилди.

Хулоса қилиб айтганда, ҳар бир иш бевувчининг қонунга қатъий амал қилиши меҳнат низола-рининг олдини олишда муҳим аҳамиятга эга.

Анваржон ИШОНҚУЛОВ,
МИБ Қоровулбозор тумани бўлими бошлиғи

Фуқаролик ишлари бўйича Фаллаорол туманлараро судининг 2020 йил 29 октябрдаги ижро ҳужжатига асосан Зарбдор тумани халқ таълими бўлимига қарашли 1-мактабнинг 2 сентябрдаги меҳнат шартномасини бекор қилиш тўғрисидаги 75-буйруғини гай-риқонуний деб топиш ва бекор

қилиш ҳамда Ш.Элчибоевни ушбу мактабга жисмоний тарбия фани ўқитувчиси лавозимига ишга тиклаш белгиланган.

Мазкур ижро ҳужжати Мажбурий ижро бюроси Зарбдор тумани бўлимига 6 ноябрда келиб тушган.

Ижро ҳаракатлари давомида Ш.Элчибоев ишга

тикланиб, ижро иши «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги қонуннинг 41-моддаси 1-қисмига асосан тамомланди.

Уткир МУТАЛОВ,
МИБ Зарбдор тумани бўлими
давлат ижроچиси

«Tashkent City» марказий дирекциясининг 11 январь куни чиқарган буйруғига асосан, парк худудига пуллик кириш тартиби 31 мартга қадар узайтирилди.

FAOLIYATIDAN

9000 ДОЛЛАРЛИК «ОПЕРАЦИЯ»

Мансабдорлар, турли вазифаларни бажараётганлар ўз ишига пок виждон ҳамда ҳалоллик билан ёндашмас экан, коррупцияга қарши кураш осон кечмайди. Қолаверса, бу иллат урчимаслиги, аксинча, таг-томири билан йўқ бўлиши учун барча бирдек дахлдорликни ҳис қилиши, курашиши, ўз ҳақини талаб қилиши керак.

Оқибатда кимнингдир ҳамёни қаппади. Бундан оддий одамлар жабр чекади. Куйидаги ҳолат ҳам бунга мисол.

Янгикўрғон туманидаги «Иномхўжа комплекс» фермер хўжалигида норасмий ишлаб келган Б.А. ҳамда унинг жияни Ж.А. 2020 йилнинг 6 апрель куни Жиноят процессуал кодексининг тегишли моддаси тартибида ушланиб, 7 апрелдан қамокка олинди. Нега?

Чунки улар аслида фермер хўжалигининг ҳақиқий эгаси

ёки ишчиси бўлишмасда, хўжалик ерининг бир қисмини пуллаб, даромад олмақчи бўлишди. Улар ерни пинҳона сотиш қонунга зидлигини жуда яхши билишарди. «Бир қисмигина холос-ку?! Камайиб қолармиди?!» дея фикрлаган тоға-жияннинг иштаҳаси қарнак бўлганидан ҳамтуманларидан бирига фермер хўжалигининг уч гектар ерини 9000 АҚШ долларига хусусий боғ учун ажратиб беришни ваъда қиладилар. Ҳатто «бизнинг

ишимиз пухта» деган маънода ўзларини кўрсатиб қўймоқчи бўлиб, туман ҳокимлигида ишловчи танишлари орқали хусусий боғ ташкил қилиш учун ҳужжатларни расмийлаштириб беришини айтишди. Буни эса фирибгарлик дейдилар.

Улар Янгикўрғон марказидаги «Султон» ошхонасида 9000 долларга ҳисоблаб 86 млн. 950 минг сўмни олаётган вақтида департаментнинг Янгикўрғон тумани бўлими ходимлари томонидан қўлга олинган, чучува-

рани хом санаганларини англаб етишди.

Сабаб ва оқибатларни аслида ўзимиз келтириб чиқарамиз. Бошимиз деворга урилганида эса аттанган фойда йўқ. Шундай бўлмаслиги учун тўғри йўлдан оғмаслик кифоя.

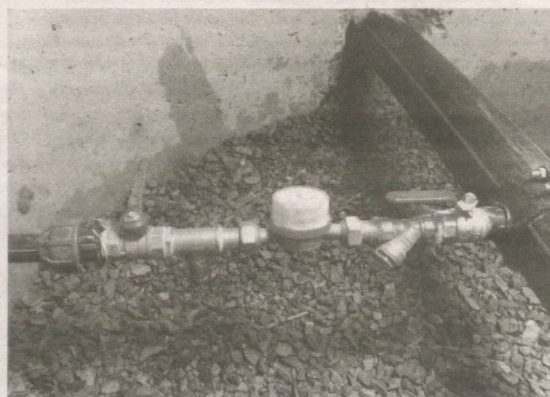
Урчиб бораётган иллат — коррупция бизни тарк этиши учун ҳам шундай йўл тутиш даркор. Халқни қийнаб, тама-гирилини касб қилиб олганларга эса «Халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халққа хизмат қилиши лозим»лигини яна бир марта эслатиб ўтишни истардик. Шунга эришсак жамиятдаги кўп иллатлар барҳам топиб, муаммолар ўз-ўзидан ечилаверади.

Сайдулло СОБИРОВ,
департаментнинг Янгикўрғон тумани бўлими бошлиғи

Тўғри, бу осон кечмайди. Аммо қийинчилик билан бўлса-да, қонунга ҳилоф биргина ҳаракатнинг олдини олсак, бу жамиятнинг илгари силжишига ҳисса бўлади. Аксинча ҳолатда эса иши битмаган, идора-ма-идора югуравериб чарчаган киши одамни топиб «узатиш» керак деган қарорга келади ва қонунга зид йўлни танлайди.

СУВ УЧУН «ТЎЛОВ»

Сувдан оқилонга фойдаланмаслик, уни исроф қилиш, ифлослантирганлик учун қонунда жавобгарлик белгиланган. «Ўзсувтаъминот» АЖ ягона таъсисчиси бўлган «Мусаффо оби ҳаёт» МЧЖда бош муҳандис бўлиб ишлаган Р.Н. буни жуда яхши биларди.

сўм пул талаб қилади.

2020 йил 14 ноябрь куни хонадон эгалари дастлаб 100 доллар йиғиб Р.Н.га беришди. Орадан бир неча кун ўтгач, бош муҳандис қолган пулни ҳам тезроқ беришларини айтиб, қистайверади. Шундан сўнг мазкур хонадонлардан бирида яшовчи Х.Х. бош муҳандиснинг ноқонуний ҳаракатлари ҳақида тегишли жойга ариза билан мурожаат қилади. Мазкур ариза бўйича департаментнинг Тошкент вилояти бошқармаси ходимлари ўтказган тадбирда Р.Н. «Тошкент металл заводи» яқинида Х.Х.дан 600 долларни

пора тариқасида олган вақтда ашъвий далиллар билан ушланди.

Суд мажлисида мазкур ҳолат атрофлича кўриб чиқилиб, Р.Н.нинг жавобгарлиги масаласи ҳал этилди.

Баҳромжон ЭШМУРАТОВ,
департаментнинг Тошкент вилояти бошқармаси бўлим бошлиғи

Зангиота тумани Беруний кўчасида жойлашган 12 та хонадон жамиятга қарашли ичимлик суви тармоғига ноқонуний улашиб олгани аниқланади. Ушбу хонадонларни тармоқдан узган бош муҳандис далолатнома расмийлаштириб, чора кўриши керак эди. Аммо Р.Н. мазкур ҳолат бўйича хонадон эгаларини жаримага тортмаслик эвазига 4 млн. сўм, ушбу ўзбошимчилик билан уланишларни қонуний тартибда ҳужжатлаштириб бериш эвазига яна 4 млн. сўм, жами 8 млн.

ЛИЦЕНЗИЯ ҚАНЧАГА ТУШДИ?

Бугунги кунда фирибгарлик жиноятлари кўпайиб бормоқда. Айримлар фирибгарларга алданиб қолаётти. Уларнинг ваъдалари ёлғонлигини ўз вақтида англаб етган юртдошларимиз эса ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилмоқда.

Фирибгарлик иқтисодий жиноятлардан бири саналади. Бош прокуратура ҳузурдаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментининг Хоразм вилояти бошқармаси ходимлари томонидан ўтказилган тадбирда Урганч туманидаги МЧЖ иш юритувчиси Э.З. ариза муаллифи Ф.Р.га танишларни орқали Хонка туманида

аҳолига автотранспорт хизмати кўрсатиш уюшмасини ташкил қилиш учун лицензия олиб беришини ваъда қилиб, эвазига 1200 АҚШ доллари миқдоридан пора сўраган. У ушбу пулни олган вақтида ашъвий далиллар билан ушланди.

Тарози хилма-хил бўлса-да, тош бир хил. Бугун тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатла-

рини ҳимоя қилиш, улар учун қулай муҳит яратилаётган бир вақтда бундан ўз манфаати йўлида фойдаланмоқчи бўлганлар албатта қонун олдида жавоб беради.

Ботир ҚУРБОНОВ,
департаментнинг Хоразм вилояти бошқармаси бўлим бошлиғининг ўринбосари

ТАНОБЧИННИНГ ТАНОБИ ТОРТИЛДИ

Муқимийнинг «Танобчилар» сатирасининг мазмуни кўпчилигимизга яхши маълум. Унда «чироқ ёғи-ю пилик» тарзида таърифланган икки нафар ер ўлчовчи Хўжа ва Ҳакимжоннинг элга етказган зарари ҳажв тигиға олинган.

Қашқадарё вилояти ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри давлат қорхонаси Косон тумани филиали мутахассиси И.Д. ҳам бу сатирадан бохабар бўлса ажабмас. Бироқ у ҳам Муқимий қахрамонлари тутган йўлни танлади. Фуқаро К.Қ.нинг Косон тумани Эсабой маҳалласида жойлашган хонадонига кадастр ҳужжатлари тайёрлаб бериш эвазига 600 000 сўм пул талаб қилди.

Департаментнинг Косон тумани бўлими ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа идоралар ходимлари томонидан К.Қ.нинг мурожаати юзасидан ўтказилган тадбирда И.Д. ашъвий далиллар билан ушланди.

Суд ҳукми билан танобчининг таноби тортилди.

Шавкат РАҲМОНОВ,
департаментнинг Косон тумани бўлими бошлиғи

ҚАЛЛОБ ЖАЗОСИНИ ОЛДИ

Инсонни шахс қилиб тарбиялашда исломий қадриятлар муҳим ўрин тутади. Хусусан, ҳалол билан ҳаромнинг фарқини билган, ҳаромдан ҳазар қилган кишидан ёмонлик чиқмайди. Аммо...

Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментининг Кони́мех тумани бўлими томонидан халқ таълими ва мактабгача таълим тизимида бюджет маблағларининг талон-торож қилинишига қарши курашиш борасида ўтказилган тадбирларда 2018 йилги инвестиция дастурига қиритилган «Олтин қалит» номли 2-мактабгача таълим ташкилоти биносининг қурилишида «Навоий ИЭС қурилиш» УК директори Ф.Нарзуллаев ҳужжатларни сохта-лаштириш орқали 70,1 млн. сўм бюджет маблағини талон-торож қилгани аниқланди. Жиноят иши кўзатилиб, Ф.Нарзуллаев суд томонидан қонуний жазога тортилди, бюджетта етказилган зарар тўлик ундирилди.

Шавкат ДОВИДОВ,
департаментнинг Кони́мех тумани бўлими бошлиғи

МУБОРАКБОД ЭТАМИЗ!

Прокуратура органлари тизимида кўп йиллар хизмат қилиб, юртимизда қонунийликни мустаҳкамлашга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшган инсон, прокуратура фахрийси Каримбай Низамов табарруқ 75 ёшни қарши олди.

У тизимдаги 34 йилдан ортиқ меҳнат фаолияти давомида Фарғона вилояти прокуратураси органларида турли лавозимларда самарали хизмат қилиб, жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш каби касбий вазифаларни бажаришга масъулият билан ёндашди.

Самимийлик ва фидойилик каби фазилатлари билан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари орасида ҳурмат қозонди.

Хизмат фаолияти давомида халқнинг ҳимоячиси, адолат ва қонунийлик посбони сифатида

ҳамкасбларига ҳамда ёш мутахассисларга берган ҳаётий ва амалий тажрибаси учун К.Низамов тажрибали мураббий, меҳрибон устоз сифатида юксак қадрланди.

Каримбай Низамовнинг узоқ йиллик меҳнат фаолияти прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳолаб, "Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг фахрий ходими" кўкрак нишони билан тақдирланган.

Ҳурматли Каримбай Низамов, таваллуд айёмингиз муборак бўлсин! Сизга ва оила аъзоларингизга сўхат-саломатлик, узоқ умр, хонадонингизга файзу барака тилаймиз!

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилик маркази

ЖИНОЯТ ВА ЈАЗО

ПИЧОҚ КЎТАРГАН ҚЎШНИ

Ўша куни Акрам (исм ва фамилиялар ўзгартирилган) уйи яқинидан ўтувчи дарё бўйида қишлоқдошлари Шоймурод, Ўткир, Холмурод билан трактор аравасига тош ортишди. Оғир иш уларни ҳолдан тойдирди. Меҳнат ҳақига ҳар бири 25 000 сўмдан пул олди. Ўткир ғизиллаб бориб, дўқондан ароқ олиб келди. Шериклар ўтириб, улфатчилик қилишди. Шиша кетидан шиша юмалайверди...

Акрам ширакайф ҳолда уйига қайтиб, Ақўчага чиққанида қўшниси Гулнисо опанинг ўғли Асадбек қўйларини унинг уйи олдида бокиб турганини кўриб, жаҳли чиқиб кетди:

– Қўйингни бу ердан ҳайла, – деб ўшқирди унга.

– Ҳайдамайман, – деди бола. – Шу ерда боқаман.

Акрам баттар ғазабланди.

– Кет деяпман сенга, – шундай деб Асадбекни бўйнидан ушлаб, қовуғига тепди.

Бола йиғлаганча қўйларини ҳайдаб кетди. Акрам эса ухлагани ичкарига кирди.

Орадан ярим соатча вақт ўтиб, кўчадан шовкин эшитилди. Акрам чикса, қўшниси Гулнисо бакирганча у томонга кела бошлади:

– Нимага ўғлимни урдинг, боланинг қалдини биласанми сен?..

– Оғзинга қараб гапир, керак бўлса сениям ураман, – деди Акрам унга.

Гулнисо унинг важоҳатидан қўчиб, уйи тарафга қочди. Акрам сўкинганча уни кува бошлади.

Гулнисонинг уйига етмасидан уни қўш-

ниси Бахтиёр ака тўхтатиб қолди:

– Ҳой-ҳой, тўхта, Акрам, ўзингни бос. Нима қилаяпсан, уялмайсанми?

Бироқ Акрам унга кулоқ солмай, қўлидаги тошни Гулнисо томонга отди. Тош аёлниг қўлига теғди. У чинкирганча уйига кириб, дарвозасини беркитиб олди. Акрам қўлидаги тошларни энди Гулнисонинг уйига тўсиқ сифатида ўрнатилган шиферларга отиб, уларни синдира бошлади.

Бир пас ўтиб зўравон уйига қайтиб кетди. Гулнисо уни ҳовуридан тушгандир деб ўйлаганди. Бироқ ширакайф йиғит уйига бориб, иккита пичоқ кўтариб келди ва уни дарвозага санчиб, яна шовкин кўтарди. Пичоқ зарбидан дарвозанинг эшикчаси очилиб кетди. Гулнисо болалари билан қўшнанинг уйига қочди.

Бу орада мазаси қочган Гулнисо чақирган «тез ёрдам» машинаси унинг уйи ёнига тўхтади. Акрам энди сўкинганча ҳеч нарсадан беҳабар бўлган шифоқорларни қўлидаги пичоқ билан қувишга тушди.

Йўл-йўлакай жазави билан бакирарди:

– Уни олиб кетмайсизлар, бўлмаса сиз-

ларни ҳам ўлдираман...

Яхшиямки, Гулнисонинг жароҳати оғир эмас экан, шифер ва ойна синганини айтмаса, ҳеч кимга жиддий шикаст етмади...

Жиноят ишлари бўйича Яққабоб тумани судида Акрам ўриновнинг жиноий иши кўрилди. Қайд этилишича, у 1991 йилда тузилган. Маълумоти ўрта, ишсиз. Оилали, илгари судланмаган. Яққабоб тумани Ажрим қишлоғида яшайди.

Судда Гулнисо Хўжаева судланувчи ундан узр сўраб, етказган барча зарарларини тўлаганини, унга ҳеч қандай даъвоси йўқлигини айтди. Шифоқорлар ҳам унга нисбатан даъволари йўқлигини маълум қилишди.

Суд ҳукмига кўра Акрам ўриновга иш ҳақининг 20 фоизини давлат ҳисобига ушлаб қолган ҳолда 2 йил муддатга ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланди.

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Суд ҳукмига кўра Акрам ўриновга иш ҳақининг 20 фоизини давлат ҳисобига ушлаб қолган ҳолда 2 йил муддатга ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланди.

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Суд ҳукмига кўра Акрам ўриновга иш ҳақининг 20 фоизини давлат ҳисобига ушлаб қолган ҳолда 2 йил муддатга ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланди.

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

Қўшничилик ҳақида халқимизнинг ўнлаб мақоллари асрлар синовидан ўтиб келади: «Ховли олма, қўшни ол», «Қўшнинг тинч – сен тинч», «Гилам сотсанг қўшнингга сот, бир четиди ўзинг ўтирасан»... Акрам ҳам энди бу ҳикматларнинг магзини қақиб олса ажабмас...

HUQUQ

YURIDIK GAZETA

MUASSIS:

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси

БОШ МУҲАРРИР:

Jahongir MAKSUMOV

ТАҲРИР ҲАҲАТИ:

Erkin YULDASHEV
Halim BOLTAYEV
Alijon ABDULLAYEV
Hayot SHAMSUTDINOV
Utkirjon DEKKANOV
Maqsudali QAMBAROV

ТАҲРИРИЯТ
MANZILI:

Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53,

233-64-85

www.huquq.uz

info@huquq.uz

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va egalarga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin. «HUQUQ» materiallari ko'chirib bosilganda manbaa sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart. © – tijorat materiallari.

Buyurtma v-4510.

10 899 nusxada bosildi.

Og'oz bichimi A-3, hajmi 3 bosma toboq. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: G. ALIMOV
Sahifalovchi: S.BABAJOV

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.

Sotuvda kelishilgan narxda

Nashr ko'rsatkichi 231

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etiladi.

Korxonani manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirishi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

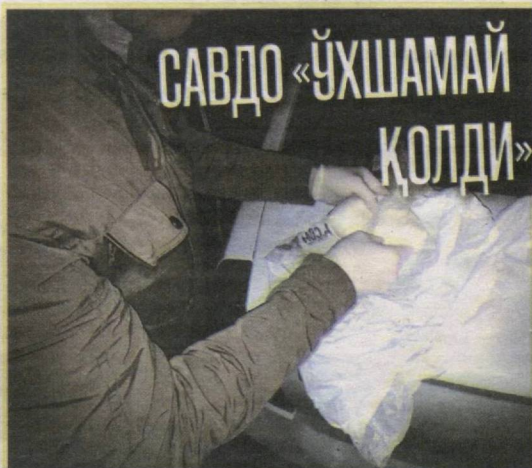
Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yl 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004

Халқ манфаати ва фаровонлиги йўлида хизмат қилган инсон мақсадларига аста-секин эришиб боради. Қолаверса, мисқоллаб обрў орттиради. Аммо бирон-бир тайинли ишнинг бошини тутмаган ва машаққатсиз пул топишни касб қилиб олаётганлар, афсуски, ҳамон учрамоқда.

Эндигина йигирма ёшни қарши олган Ф.С. ҳам шундайлардан чиқиб қолди. Ўқишни ва ҳалол меҳнат қилишни истамаган бу йиғит ҳар бир ишдан камчилик топа бошлади. Жумладан, компьютер билан боғлиқ ишлар

қўзига зиён эмиш, шифоҳонанинг қўриқлаш тизимига ишга тақлиф этилганда эса аураси ёмон деб рад қилди. Ҳар сафар унга қариндош ёки танишлари иш тақлиф қилганида турли баҳоналарни ўйлаб топарди.

Айниқса, пандемия туфайли карантин чоралари қучайтирилган даврда Ф.С. моддий жиҳатдан қийналиб қолди. У бели оғирмай пул топишга ўрганиб қолгани учун навбатдаги режасини тузди. Бу сафар у К.М.ни ўзига шерик

қилди. Улар таркибида наркотик мода бўлган дориларнинг савдоси билан шуғулланишга киришдилар.

Курьерлик вазифасини бажарётган К.М. товарни керакли жойга етказиб бераётган эди.

Қўнларнинг бирида Ф.С. дорини навбатдаги мижозларга етказиб, героинни «Captiva» русумли автомашинага алмаштиришни харидорлар билан келишиб қўйган экан. Лекин жиноий гуруҳ режасини амалга ошира олмади. Улар ИИБ махсус ходимлари ўтказган тадбирда қўлга олинди. Бу ҳар қандай жиноят учун жазо муқаррарлигини унутганлар учун сабоқ бўлди. Суднинг ҳукми билан жиноятчиларга қилмишига яраша жазо тайинланди.

Раҳимжон КОСИМОВ,
Олмазор тумани прокурорининг катта ёрдамчиси

General Motors концерни 57 йил ичида биринчи бор логотипини ўзгартирди.

14-YANVAR 2021-Y.

HUQUQ № 2

(1254)

11

ЛОҚАЙДЛИКМИ, БЕПИСАНДЛИК?!

Маълумотларга қараганда, Норин дарёси Марказий Тяншан тоғининг абадий музликларидан бошланар экан. Қирғизистон ва Ўзбекистон ҳудудларини тоза сув билан таъминловчи мазкур дарёнинг узунлиги 807 км бўлиб, ҳавзасининг майдони 59 100 км². Дарё Қирғизистоннинг Норин шаҳридан 44 км. шарқда Катта Норин ва Кичик Норин дарёларининг қўшилишидан ҳосил бўлади. Қор-музликлардан тўйинувчи дарёдан Катта Фарғона, Катта Андижон, Катта Наманган каналлари сув олиб, асосан суғорма деҳқончилик учун ишлатилади.

Норин дарёси қирғоғида яшовчи аҳолининг ҳикоя қилишича, ҳавзанинг ўзига хос табиати балиқ, йилон, қисқич-бақаларнинг кўплаб тури, шунингдек, ондатра, ёввойи ўрдак, тустовуқ, шимғир, кашкалдоқ, чигирик, лойхўрак, лайлак каби паррандаларнинг ҳаёт кечирishi учун жуда қулай. Яқин-яқинларгача унинг соҳилларида чиябўри, куён, тулки, эчкизмарларни учратиш мумкин бўлган. «Қизил китоб»га киритилган тошбақа турлари ҳам айнан Норин дарёси ҳудудларида учрайди. Қачонлардир камийшзорлар, юлғунзорлар ҳудудда яшовчи аҳолининг чорвачилиги учун муҳим озука манбаи бўлган. Соҳилда шифобахш гиёҳларнинг юздан ортик тури учрайди. Бирок бугун Норин ҳудуди ёқалаб юрган киши қирғоқ чикинди полигонига айланиб қолганига гувоҳ бўлади.

Учкўрғон туманининг Фаровон, Боғқўча, Шодлик, Файзиобод, Норин, Истиклол, Қозоқовул, Эшонтўпи, Элатан маҳаллалари орқали 24 км. масофадан

дарё оқиб ўтган. Учкўрғон тумани Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш инспекцияси бошлиғи Абдухалим Умаровнинг айтишича, мазкур ҳудудда яшовчи аҳоли соҳилга чикинди ташламоқда. Айниқса, Норин дарёси Учкўрғон деҳқон бозорининг шундоқкина орқасидан оқиб ўтгани ҳам муаммо қўлами ортисига, бозордан чикан чикиндилар унинг соҳилига ташланишига замин бўлган. Бунинг устига оғохлантиришга қарамай ҳуқуқбузарлик тақрорланавергач, бозор мутасаддилари, ҳудуддаги тадбиркорлар, шунингдек, аҳоли орасида тушунтириш ишлари кенг эътибор қаратилди.

Соҳил бўйлари 2-сектор ҳудудига тўғри келгани боис Учкўрғон тумани прокурори ташаббуси билан чикиндилар олиб кетилиб, дарё соҳили ободонлаштирилди. Бугунги кунда мазкур ҳудудда аҳолининг чикинди ташлаши учрамаяпти.

Чиндан ҳам ҳудудни айланиш жараёнида соҳил озода ҳолатга келтирилганининг гувоҳи бўлдик. Бирок Наманган шаҳрини Норин тумани ҳамда Андижон вилояти билан боғлаб турувчи кўприкдан ўтиб борар экансиз, шундоқкина чап соҳил узра ястаниб ётган чикиндилар уюми, шағал қавлаш ва ортқиш учун мўлжалланган техникаларнинг кўримсиз манзараси дилга ғашлик солади.

Норин туманининг Янги Фарғона, Истиклол, Учтепа, Юқори Чўжа маҳаллалари ҳам айнан Норин дарёсига туташ. Айни кунларда соҳилга озқовқат, қурилиш чикиндилари, эски кийим-кечак, «елим халта», шиша синдиклари, эски пластрмасса идишлари, хуллас, хўжалиқда ортқича саналган нимаки бўлса бари ташлаб кетилганини кўриш мумкин. Шамол уларни тўзатиб, дарё томон учиради. Шундай дарёнинг ўзига ташланганлари эса оқиб келиб яна қирғоқда ахлат уюмини ҳосил қилади. Ахир чикиндиларга тўйинган сув юқумли касалликлар урчишига сабаб бўлмайди?! Наҳот табиатга шу даражада беписанд қарайдиган лоқайд кимсаларга айланиб улгурдик?!

Биз ҳолатни ўрганиб, суратга олаётганимизда шу ҳудудда яшовчи ик-

ки-уч киши келиб, ўз муносабатларини билдира кетишди. Уларнинг таъкидлашича, соҳилга ташлаб кетилаётган чикиндилардан тараладиган балбўй хид айниқса ёзда аҳолини кийнаб, нафас олишга қўймайди. Пашша кўпайишини айтмайсизми?! Юқумли касалликлар кўпайиб бораётганига шундай ҳолатлар сабаб эмасми? Бунинг устига, турли ҳудудлардан келган дам олувчилар дуч келган жойга чикинди ташлаб кетади. Узок-яқинда яшовчи маҳалла одамлари ҳам тунда кишибилмас тарзда машинасида чикинди олиб келиб ташлаб кетаётгани ҳам ҳақиқат. Соҳилга яқин хонадон эгалари уларни пойлаб жони ҳалак.

Учтепа маҳалласи раиси Дилшодбек Шералиев, Юқори Чўжа маҳалласи ходимлари Гулсанам Шералиева ва Гулмира Темирова, Пастки Чўжа маҳалласи раиси Зухра Азимова билан суҳбатимизда шу нарса маълум бўлдики, аҳоли чикиндиларини олиб кетишга масъул бўлган «Тоza ҳудуд» корхонаси 2020 йилда маҳаллалар билан шартнома тузмаган. Бунга корхонанинг техникаси етишмаслиги, аҳоли чикинди пулини вақтида тўламаслиги сабаб қилиб кўрсатилган. Натижада, ўтган йили тумanning Норин ва Қораларёга туташ ҳудудларига аҳоли чикинди ташлаши кўп қузатилган. Туман ҳокимлиги, ИИБ (ҳудуд ИИБ бошлиғи секторига қарайди), Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш инспекцияси инспекторлари ёрдами билан ҳудуд бир неча марта тозаланган. Бирок чикинди уюмлари пайдо бўлиши тўхтагани йўқ. Деярли эътиборсиз ташлаб қўйилгач, шундай беписанд муносабат юзага келиши аниқда, асли!

Норин тумани Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш инспекцияси бошлиғи Элёр Тошматовнинг айтишича, инспекция аралашуви билан шу кунларда туман ҳокими ташаббус кўрсатиб, мазкур маҳаллалар «Тоza ҳудуд» ДУК билан шартнома тузмоқда. Шунингдек, мутасаддилар кўмаги билан катта йўл бўйидаги чикиндилар олиб ташланди, дарё соҳилининг бир қисми тозаланди. Тез кунларда бу ишлар ниҳоясига етказилади.

Наздимизда, мазкур муаммо ечимига бошқароқ ёндашиш керакка ўхшайди. Яъни, юртимизда экотуризмни ривожлантиришга катта эътибор қаратилаётган айни пайтда дарё соҳиллари ваколатли ташкилотларнинг қарори билан қонуний тарзда тадбиркорларга берилса, улар бу жойларни обод гўшаларга, дам олиш ҳудудларига айлантирса яхши эмасми?! Ҳам бир неча ўнлаб янги иш жойи яратилар эди.

Наманган вилояти ҳокими Шавкат Абдураззоқов Наманган шаҳри ҳокими бўлиб ишлаган кезлари шаҳар марказидан оқиб ўтган Шимолий Фарғона каналининг ташландик, ахлат уюмларига тўлиб ётган қирғоқларини тозалатиб, дам олиш ҳудудларига айлантирган, бундан аҳоли жуда мамнун бўлган, ҳам ҳудуд ободонлашган эди. Ана шу анъана энди вилоят миқёсида кенгайса, вилоят туризмни ривожлантириш бошқармаси билан ҳамкорликда ҳудуддан оқиб ўтган икки дарё соҳилларида ҳам замонавий лойиҳалар асосида гўзал дам олиш масканлари бунёдга келса, қандай саз бўларди.

Дарвоқе, мақолани тайёрлаш жараёнида Учтепа маҳалласи раиси Дилшодбек Шералиев бир хабарни айтиб қолди:

— Опа, маҳалладаги «темир дафтара»га киритилган хонадонларга соҳилдан 50 метрдан ер бўлиб бермоқчимиз. Терак экишини, ҳосил олишини, ҳудуднинг озода сақланишини ҳам таъминлашсин. Шу билан уларнинг даромади ортса, биз хурсанд бўлардик...

Бизнинг ҳам ниятимиз шу: хар икки дарё соҳили озода ва обод гўшага айланса, одамлар бу манзилларда хордик чикарса, соя-салқин жойларнинг таърифи бошқа вилоятларга ҳам етиб, нафақат республикамиз ахли, балки хорижлик сайёҳлар оқимини ҳам кўпайтирса...

Наманган вилояти ҳокимлиги ва мутасадди идоралардан мазкур муаммо юзасидан муносабатларини кутиб қоламиз.

Нилуфар НИЁЗОВА,
«Нидиқ»